

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Rikosseuraamuslaitoksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Rikosseuraamuslaitoksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 57/2021 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Anne Hartoneva, oikeusministeriö
- hallitusneuvos Janne Öberg, valtiovarainministeriö
- esittelijäneuvos Anu Rita, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- pääjohtaja Arto Kujala, Rikosseuraamuslaitos
- yliopettaja Johanna Hietapakka, Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK)
- johtaja Tiina Leinonen, Tampereen yhdyskuntaseuraamustoimisto
- johtaja Juhani Järvi, Turun vankila
- kriminaaliasiamies Marjatta Kaurala, Kriminaalihuollon tukisäätiö
- puheenjohtaja Pekko Summanen, Rikosseuraamusalan henkilöstöyhdistys RikHe ry
- puheenjohtaja Antti Santamäki, Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y.
- professori Olli Mäenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Helsingin hallinto-oikeus
- Syyttäjälaitos
- Poliisihallitus
- Vankiterveydenhuollon yksikkö
- Ammattiliitto Pro ry
- Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi Rikosseuraamuslaitosta koskeva laki sekä muutettavaksi eräitä siihen liittyviä lakeja. Ehdotetuilla laeilla toteutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistukseen liittyvät organisaatiomuutokset.

Rikosseuraamuslaitosta koskevassa laissa säädettäisiin, että oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva, oikeusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Rikosseuraamuslaitos olisi valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimialueena on koko maa. Rikosseuraamuslaitos muodostuisi neljästä vastuualueesta, jotka jakaantuisivat yksiköihin. Rikosseuraamuslaitokseen kuuluisi kehittämisestä ja ohjauksesta, asiakasprosesseista, hallinto- ja tukipalveluista sekä operatiivisesta toiminnasta vastaavat vastuualueet.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisesta toiminnasta vastaavaan vastuualueeseen kuuluisi rikosseuraamuskeskuksia. Rikosseuraamuskeskuksessa olisi yksiköitä. Yksikkö olisi yhdyskuntaseuraamustoimisto, vankila tai rangaistusten täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa varten perustettu muu yksikkö. Rikosseuraamuskeskus vastaisi omalla toimialueellaan rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä muista sille laissa säädetyistä ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyistä tehtävistä. Lisäksi rikosseuraamuskeskus vastaisi toimintansa laillisuudesta, yhdenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta sekä rangaistusten täytäntöönpanon ja tutkintavankeuden toimeenpanon kehittämisestä Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden ohjauksessa.

Laissa säädettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen johtamisesta ja asioiden ratkaisemisesta sekä erinäisistä muista laitoksen toiminnan kannalta olennaisista asioista.

Alueellistamisen koordinaatioryhmä on puoltanut oikeusministeriön esitystä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys liittyy Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistukseen. Esityksessä ehdotetaan uutta Rikosseuraamuslaitosta koskevaa lakia (1. lakiehdotus), jolla myös kumotaan voimassa oleva Rikosseuraamuslaitoksesta annettu laki (953/2009) sekä ehdotetaan muutettavaksi eräitä siihen liittyviä lakeja. Ehdotetuilla laeilla toteutetaan Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistukseen liittyvät organisaatiomuutokset.

Esityksen taustalla on Rikosseuraamuslaitoksen vuoden 2020 alkupuoliskolla toteuttama organisaatorakenteidensa toimivuutta koskeva arviointihanke (Rise 2.0 -hanke). Hankkeessa otettiin huomioon viime vuosina tehdyissä ulkoisissa arvioinneissa esiin nousseet seikat, kuten aluerakenteeseen, ohjausjärjestelmään sekä epäyhtenäisiin toimintamalleihin ja käytäntöihin liittyvät

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

ongelmat (ks. HE, s. 5). Tehdyn arvioinnin perusteella Rikosseuraamuslaitos laati ehdotuksen organisaatiorakenteiden kehittämiseksi.

Käsitellessään voimassa olevaa Rikosseuraamuslaitoksesta annettua lakia (953/2009) lakivaliokunta piti tärkeänä, että kyseisen uudistuksen toimivuutta ja toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja että organisaatiota jatkokehitetään, jos sen arvioidaan olevan tarpeen toiminnan tarkoituksen mukaiseksi järjestämiseksi (LaVM 13/2009 vp). Lakivaliokunta pitääkin myönteisenä, että organisaatiorakenteen toimivuutta on nyt arvioitu, tarvittaviin jatkokehitystoimiin ryhdytty ja eduskunnan käsiteltäväksi on annettu nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys. Esityksestä ilmi käyvin tavoin organisaatioon ei ole tehty merkittäviä muutoksia kymmenen vuoden aikana lukuun ottamatta vankien terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtoa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaiselle Vankiterveydenhuollon yksikölle vuoden 2016 alusta lukien (HE, s. 9).

Esityksestä ilmi käyvin tavoin organisaatiouudistuksen ja nyt käsiteltävän hallituksen esityksen tavoitteena on uudistaa Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiorakennetta sekä johtamis- ja ohjausjärjestelmää siten, että ne tukisivat nykyistä paremmin Rikosseuraamuslaitoksen ydintoiminnan järjestämistä, strategisten tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan kehittämistä (ks. s. 5, 13 ja 14). Tavoitteena on, että Rikosseuraamuslaitos olisi nykyistä yhtenäisempi, valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimeenpanokyky olisi nykyistä parempi. Tavoitteena on lisätä toiminnan vaikuttavuutta ja yhdenmukaisuutta. Yhdenmukaisten toimintatapojen ja asiakasprosessien myötä tavoitteena on parantaa rangaistusta suorittavien oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua. Lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteita tärkeinä ja perusteltuina.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hankkeeseen ei liity henkilöstön vähennystavoitteita. Myöskään toimipaikkaverkostoon ei esitetä organisaatiouudistuksen yhteydessä muutoksia (HE, s. 16).

Saadun selvityksen mukaan nyt käsiteltävässä uudistuksen muutosvaiheessa on tarkoitus toteuttaa ainoastaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistukseen liittyvät välttämättömät, teknistyyppiset muutokset liitelakeihin. Oikeusministeriössä on syksyllä 2021 käynnistynyt vankeuslain ja tutkintavankeuslain seuraava, myös säännösten sisältöön nyt käsillä olevaa muutosta syvemmälle menevä uudistushanke.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä esitetyin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatio

Rikosseuraamuslaitoksen nykyisestä organisaatiorakenteesta on säädetty voimassa olevassa Rikosseuraamuslaitoksesta annetussa laissa (953/2009). Laitoksessa on keskushallintoyksikkö ja koulutuskeskus. Laitoksen yhteisiä tehtäviä varten voidaan perustaa myös muita yksiköitä. Laitoksen toimintaa varten maa jakautuu alueisiin. Alueilla on yksiköitä, jotka koostuvat vankiloista, yhdyskuntaseuraamustoimistoista ja muista rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavista yksiköistä. Alueilla voi olla myös arviointikeskus ja alueen yhteisistä tehtävistä vastaavia yksiköitä.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Rikosseuraamuslaitoksen nykyisistä tehtävistä ja organisaatiosta on säädetty tarkemmin Rikosseuraamuslaitoksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1739/2015). Rikosseuraamuslaitokseen kuuluu keskushallintoyksikkö, kolme rikosseuraamusaluetta, täytäntöönpanoyksikkö ja koulutuskeskus. Keskushallintoyksikössä on yksiköitä siten kuin laitoksen työjärjestyksessä määrätään. Rikosseuraamusalueella toimii arviointikeskus, yhdyskuntaseuraamustoimistoja ja vankiloita sekä tarvittaessa muita rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavia yksiköitä. Täytäntöönpanoyksiköllä voi olla toimipaikkoja rikosseuraamusalueen eri yksiköissä.

Edellisessä jaksossa selostettujen tavoitteiden toteuttamiseksi esityksessä ehdotetaan Rikosseuraamuslaitokselle uutta organisaatorakennetta, joka toteutetaan säätämällä uusi laki Rikosseuraamuslaitoksesta (1. lakiehdotus).

Esityksen mukaan oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva ja sen ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Rikosseuraamuslaitos on edelleen valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimialueena on koko maa. Ehdotuksen mukaan Rikosseuraamuslaitos muodostuu neljästä vastuualueesta, jotka jakaantuvat yksiköihin. Rikosseuraamuslaitokseen kuuluu kehittämisestä ja ohjauksesta, asiakasprosesseista, hallinto- ja tukipalveluista sekä operatiivisesta toiminnasta vastaavat vastualueet.

Operatiivisesta toiminnasta vastaavaan vastuualueeseen tulee esityksen mukaan kuulumaan 11 rikosseuraamuskeskusta, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella (ks. HE, s. 16). Rikosseuraamuskeskus vastaa toimialueellaan rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä muista sille laissa säädetyistä ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrättyistä tehtävistä. Rikosseuraamuskeskus vastaa toimintansa laillisuudesta, yhdenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta sekä rangaistusten täytäntöönpanon ja tutkintavankeuden toimeenpanon kehittämisestä Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden ohjauksessa.

Rikosseuraamuskeskuksessa on esityksen mukaan yksiköitä. Yksiköitä ovat esimerkiksi yhdyskuntaseuraamustoimistot ja vankilat sekä rangaistusten täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa varten perustetut muut yksiköt (ks. HE, s. 15). Rikosseuraamuskeskuksen yksiköistä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Vankien terveydenhuollon järjestämisestä vastaa edelleen Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa tarkoitettu Vankiterveydenhuollon yksikkö.

Esitetyn uudistuksen myötä vastualueet hoitavat jatkossa ne tehtävät, joita nykyisessä organisaatiossa hoidetaan keskushallintoyksikössä, aluekeskuksissa, arviointikeskuksissa, täytäntöönpanoyksikössä ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa. Rikosseuraamuskeskukset hoitavat ne tehtävät, joita nykyisin hoidetaan yhdyskuntaseuraamustoimistoissa ja vankiloissa.

Edellisessä jaksossa todetuin tavoin lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteita muun muassa valtakunnallisesti yhdenmukaisten toimintatapojen saavuttamisesta perusteltuina. Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää myös tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotettua organisaatorakennetta lähtökohtaisesti asianmukaisena.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin vankilaturvallisuuden varmistamiseen ja vankilarikollisuuden estämiseen liittyen kysymys siitä, tulisiko organisaatiouudistuksen yhteydessä perustaa erillinen turvallisuuden vastuualue.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan organisaatiouudistuksen valmistelussa ja tavoitteen asettelussa on linjattu, että turvallisuus on lainsäädännön sekä Rikosseuraamuslaitoksen arvojen ja strategian mukaisesti läpäisevä periaate Rikosseuraamuslaitoksessa. Vallalla oleva käsitys hyvästä vankilaturvallisuudesta perustuu ns. dynaamisen vankilaturvallisuuden käsitteelle, jossa korostuu vuorovaikutuksen, läsnäolon ja havainnoinnin merkitys. Hyvä vankilaturvallisuus edellyttää muun muassa toimivaa valvontaa, tarkastustoimintaa ja rikollisuuden ehkäisyyn tähtäävää tiedonhankintaa ja analyysitoimintaa, vangin tarpeita vastaavaa kuntouttavaa ja valmentavaa toimintaa, riski- ja tarvearvioihin perustuvaa vankisijoittelua ja hyvää asiakasprosessien hallintaa, osaavaa, ammattimaista ja vuorovaikutuksellista lähityötä, turvallisuutta tukevia toimitiloja sekä hyvin toimivia valvontajärjestelmiä. Vankilaturvallisuus ei ole nähtävissä sellaisenaan tehtäväkokonaisuutena, joka voidaan luontevasti eriyttää muusta operatiivisesta vankilatoiminnasta.

Saadun selvityksen mukaan vankilaturvallisuuden kannalta keskeisimmät tehtäväalueet on suunniteltu sijoitettavaksi operatiiviselle vastuualueelle ja rikosseuraamuskeskuksiin. Operatiiviselle vastuualueelle sijoitetaan operatiivisen johtamisen tukitehtävien lisäksi muun muassa valvontaja lähityön ohjaustehtävät, vanginkuljetuksen ylläpito- ja kehittämistehtävät, paloturvallisuus- ja valmiustehtävät, sähköiseen valvontaan liittyviä keskitettäviä tehtäviä, rikostorjunta- ja analyysitoiminta sekä kuntouttavan ja valmentavan työn ohjaustehtävät.

Lisäksi turvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä tulee saadun selvityksen mukaan olemaan muillakin vastuualueilla. Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueeseen kuuluvassa koulutusyksikössä annetaan henkilöstön perus- ja täydennyskoulutusta, jossa turvallisuusosaamisen parantaminen on keskeistä sisältöä. Vastuualueen oikeudellinen yksikkö huolehtii turvallisuusasioiden oikeudellisesta ohjauksesta ja valtakunnallisesta yhdenmukaisuudesta. Asiakasprosessien vastuualueella turvallisuusasiat huomioidaan rangaistusajan suunnittelussa, vankisijoittelussa ja asiakasprosessien kehittämisessä. Hallinto- ja tukipalvelut -vastuualue vastaa muun muassa toimitiloista ja turvatekniikasta.

Saadun selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksen vankeusaikaisen rikollisuuden torjuntaan tähtäävä rikostorjunta ja analyysityö on tähän asti ollut varsin hajanaista ja vailla keskitettyä ohjausta. Hallituksen esityksen mukaisessa organisaatiouudistuksessa myös tämä tehtäväkokonaisuus keskitettäisiin operatiiviselle vastuualueelle. Perustettavaan yksikköön sisältyisi muun muassa vankeusaikaiseen rikollisuuteen liittyvää tiedonhankintaa ja analyysitoimintaa, turvallisuuden tilannekuvan ylläpitotehtäviä, rikollisuutta ennalta ehkäisevien toimenpiteiden suunnittelua, riskienhallintatehtäviä, turvallisuustietorekisterin ylläpito- ja käyttöoikeushallintaa ja rekisterin käyttäjien ohjausta. Lisäksi yksikköön sijoitettaisiin järjestäytyneestä rikollisuudesta irtautumiseen tähtäävää exit-toimintaa sekä radikalisoitumiseen liittyvien henkilöiden tunnistamiseen, ehkäisemiseen ja kuntoutukseen tähtääviä kehittämistehtäviä. Rikosseuraamuslaitoksen rikostorjuntatehtävät suunnitellaan ja toteutetaan kiinteässä yhteistyössä poliisin kanssa 1.5.2021 voimaan tulleen Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyötä sääntelevän lainsäädännön mukaisesti.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Mikäli turvallisuuden vastuualue perustettaisiin omana muusta operatiivisesta toiminnasta irrotettuna vastuualueenaan, muotoutuisi siitä saadun selvityksen mukaan tukipalvelun kaltainen, erillinen ja kapea-alainen toiminto, joka herkästi jää nykyisen organisaatiomallin tapaan johtamisjärjestelmän ulkokehälle. Paras tapa tehostaa turvallisuustehtävien johtamista on tuoda ne nykyistä kiinteämmin osaksi Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtäviä ja operatiivista johtamisjärjestelmää.

Uudistuksen keskeinen tavoite on organisaation nykyistä parempi yhtenäisyys ja yhdenmukaisuus, jolloin turvallisuusasioiden eriyttäminen muusta toiminnasta omaksi vastuualueekseen olisi saadun selvityksen mukaan vastoin hankkeen keskeisimpiä tavoitteita. Rikosseuraamuslaitoksen organisaation jakautuneisuus on todettu keskeiseksi ongelmaksi useissa ulkoisissa arvioinneissa.

Edellä todetun sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää ehdotettua Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuustyön organisointitapaa perusteltuna, eikä erillisen turvallisuuden vastuualueen perustaminen ole aiheellista. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että myös turvallisuustyön toimivuutta seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin toimintojen uudelleen organisoimiseksi, mikäli se osoittautuu saatujen kokemusten perusteella aiheelliseksi.

Hallintokantelun ratkaiseminen

Ehdotetun Rikosseuraamuslaitoksesta annettavan lain (1. lakiehdotus) 7 §:n mukaan Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn laitosta tai sen virkamiehen toimintaa koskevan hallintokantelun ratkaisee kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtaja tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksensä määrätty kyseisen vastuualueen virkamies.

Saadun selvityksen mukaan laillisuusvalvonnasta ja oikeudellisesta ohjauksesta vastaava oikeusyksikkö kuuluu kehittämisen ja ohjauksen vastuualueeseen. Valiokunta pitää ehdotettua sääntelyä asianmukaisena. Ehdotetussa mallissa hallintokantelun ratkaisu on riippumattomammin järjestetty kuin esimerkiksi sellaisessa mallissa, jossa operatiivisen toiminnan vastuualueen toimintaa koskeva hallintokantelu ratkaistaisiin asianomaisella vastuualueella. Saadun selvityksen mukaan kantelun käsittelyssä hankitaan asianmukaiset selvitykset, jolloin, kantelun koskiessa operatiivisen toiminnan vastuualuetta, operatiivisen toiminnan vastuualue tarvittaessa antaa selvityksensä ja lausuntonsa.

Selvää on, että ehdotettu sääntely ei rajoita oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen perustuslain 108 ja 109 §:ssä säädettyjä tehtäviä tai näiden tehtävien hoitamisessa käytettäviä toimivaltuuksia. Valiokunta ehdottaa kuitenkin sääntelyn selkeyttämistä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin siten, että 1. lakiehdotuksen 7 §:n otsikossa tuodaan esiin se, että säännös koskee vain Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn hallintokantelun ratkaisemista.

Voimaantulo, seuranta ja resurssit

Esityksen mukaan lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen voimaantulo on riippuvainen rikosseuraamusalan uuden tietojärjestelmän käyttöönotosta. Mainittuun tietojärjestelmään liittyvä

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

hallituksen esitys on ollut eduskunnan käsiteltävänä vuonna 2021 (EV 154/2021 vp, LaVM 13/2021 vp, HE 246/2020 vp). Tarkoitus on, että tietojärjestelmä otetaan käyttöön ensin ja tästä kolmen tai neljän kuukauden kuluttua toteutetaan rakenneuudistus. Saadun selvityksen mukaan uusi tietojärjestelmä otetaan käyttöön 4. huhtikuuta 2022 ja rakenneuudistus mahdollisesti syyskuun alusta 2022. Valiokunta pitää tärkeänä, että rakenneuudistuksen käytännön täytäntöönpanovaiheelle ja toteuttamiselle varataan riittävä aika ja resurssit.

Lakivaliokunta on useissa yhteyksissä ilmaissut huolensa Rikosseuraamuslaitoksen resurssien riittävydestä (ks. esim. LaVL 18/2021 vp ja LaVL 11/2021 vp). Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan nyt käsiteltävän esityksen tavoitteena ei ole henkilöstösäästöjen aikaansaaminen, ei myöskään resurssilisäykset. Sen sijaan esityksen tavoitteena olevan rakenteiden ja johtamisen kehittämisen on arvioitu vaikuttavan toiminnan nykyistä tarkoituksenmukaisempaan järjestämiseen myös niin, että resursseja kyetään suuntaamaan aikaisempaa enemmän seuraamusten täytäntöönpanon käytännön työhön. Valiokunta pitää viimeksi mainittua arvioitua vaikutusta tavoiteltavana ja myönteisenä.

Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että uudistuksen toimivuutta ja toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja että organisaatiota jatkokehitetään, jos sen arvioidaan olevan tarpeen toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Valiokunta painottaa myös uudistuksen resurssivaikutuksen seurannan tärkeyttä.

Yhteensovittaminen muiden esitysten kanssa

Samaan aikaan nyt käsiteltävän Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistusta koskevan hallituksen esityksen kanssa eduskunnassa on käsitelty hallituksen esitystä laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta (EV 154/2021 vp, LaVM 13/2021 vp, HE 246/2020 vp). Kyseessä on Rikosseuraamuslaitoksen uuteen tietojärjestelmään liittyvä niin sanottu Roti-hanke. Edellisessä jaksossa todetun mukaisesti tietojärjestelmä otetaan käyttöön ja siihen liittyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan ennen nyt käsiteltävää organisaatiouudistusta (HE 57/2021 vp).

Organisaatiouudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu edellä mainitussa Roti-hankkeeseen liittyvässä hallituksen esityksessä ja sen eduskuntakäsittelyssä tehtyjä muutoksia. Edellä todetun vuoksi edellä mainituissa esityksissä olevat säännökset tulee yhteensovittaa. Tähän liittyen lakivaliokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa oikeusministeriöltä saatuun selvitykseen perustuen lukuisia lähtökohtaisesti teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia. Kyse on asiallisesti lähtökohtaisesti siitä, että eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp mukaiset lainmuutokset sisällytetään nyt käsiteltävän esityksen (HE 57/2021 vp) sisältämiin pykäliin siten, että eduskunnan vastauksessa EV 154/2021 vp olevat pykälät otetaan nyt käsiteltävän esityksen kyseisten pykälien sisällölliseksi pohjaksi. Asiallisesti kyseisiin pykäliin tehdään Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen edellyttämät muutokset.

Edellä todettuun liittyen lakivaliokunta kuitenkin huomauttaa, että se pitää erittäin epätydyttävänä menettelynä sellaista, jossa samasta ministeriöstä annetaan lyhyen ajan sisällä eduskunnan käsiteltäväksi asiallisesti samanaikaisesti esityksiä, joissa on keskenään merkittävästi päällekkäi-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

syyskiä, joita ei ole huomioitu esityksiä ministeriössä valmisteltaessa ja jotka joudutaan korjaamaan valiokuntakäsittelyssä.

Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan nyt käsiteltävän hallituksen esityksen antamisen jälkeen oikeusministeriössä on havaittu tarve muuttaa myös eräitä muita esityksen liitelakeihin liittyviä säännöksiä. Kyse on lähinnä ehdotetun uuden organisaation mukaisista päätöksentekotoimivalloista. Edellä todettuun liittyen lakivaliokunta ehdottaa eräitä muutoksia yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin. Osa muutosehdotuksista liittyy eduskunnassa hiljattain käsiteltyyn hallituksen esitykseen vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamista koskevaksi lainsäädännöksi (LaVM 1/2021 vp — HE 6/2020 vp).

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki Rikosseuraamuslaitoksesta

2 luku. Rikosseuraamuslaitoksen johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

7 §. Hallintokantelun ratkaiseminen. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa *pykälän otsikon* muuttamista muotoon ”Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn hallintokantelun ratkaiseminen”. Valiokunnan muutosehdotuksessa on kyse sääntelyn selkeyttämisestä, vaikka sinällään on selvää, että 7 §:ssä ehdotettu sääntely ei rajoita oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen perustuslain 108 ja 109 §:ssä säädettyjä tehtäviä tai näiden tehtävien hoitamisessa käytettäviä toimivaltuuksia.

2. Laki vankeuslain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset vankeuden täytäntöönpanosta

9 §. Toimivalta virka-ajan ulkopuolella. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa *I momentin* tarkistamista siten, että momentti sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

2 luku. Täytäntöönpanon aloittaminen

10 §. Päättövalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 10 §:n tarkistamista siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Valiokunnan ehdotuksen myötä hallituksen esitykseen sisältyvän pykälän 2 momentti poistetaan ja 3 momentti siirtyy 2 momentiksi. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksessa on hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn aikana havaittu, että vankeuslain 2 luvun 10 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua lykkäystä ja sen peruuttamista, 6 luvun 6 §:n 1 momentin ensim-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

mäisessä virkkeessä tarkoitettua vangin siirtämistä ja 6 luvun 6 §:n 2 momentin jälkimmäisessä virkkeessä tarkoitettua vangin vankilan ulkopuolelle päästämistä sekä tutkintavankeuslain (3. lakiehdotus) 3 luvun 9 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettua tutkintavangin siirtämistä koskevaan päätöksentekoon on välttämätöntä lisätä päätöksentekijöiksi asiakasarvioinnin yksikön päällikön ohella muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies. Jos edellä todetut päätöksentekotoimivallat olisivat yksinomaan asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäälliköllä, tämä kuormittaisi häntä kohtuuttomasti eikä hänellä olisi mahdollisuutta hoitaa varsinaista yksikön johtamisen ja asiakasarvioinnin kehittämisen tehtävää. Kyse olisi noin 8 000 päätöksen tekemisestä vuodessa. Tästä syystä oikeusministeriö on esittänyt lakivaliokunnalle, että kyseisiin säännöksiin lisätään päätöksentekotoimivallan käytön laajentamismahdollisuus siten, että päätösvalta olisi asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäälliköllä tai muulla Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrättyllä asiakasarvioinnin yksikön virkamiehellä.

Edellä selostetun valossa lakivaliokunta ehdottaa 10 §:n 1 momentin tarkistamista myös siten, että momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua lykkäämisessä ja sen peruuttamisessa päätösvalta voi olla myös muulla Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrättyllä asiakasarvioinnin yksikön virkamiehellä.

4 luku. Saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

7 §. Suunnitelman laatimismenettely. Esityksessä ehdotetaan pykälän 1 momentin muuttamista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutettavaksi ehdotettu 1 momentti on eduskunnan vastauksessa EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) hyväksytty muodossa, joka ei edellytä Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistukseen liittyvää muutosta. Näin ollen kyseistä säännöstä ei ole tarpeen muuttaa tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että *1 momenttia* ei muuteta ja sitä koskeva muutosehdotus poistetaan lakiehdotuksesta. Tämä edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

11 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa *11 §:n* tarkistamista siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Valiokunnan ehdotuksen myötä pykälään tulee uusi 2 momentti, jolloin esitykseen sisältyvä 2 momentti siirtyy 3 momentiksi. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

5 luku. Sijoittaminen vankilassa

5 §. Varmuusosasto (Uusi). Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan pykälän 1 momentin muutosehdotus Rikosseuraamuslaitoksen uuden organisaation mukaiseksi on erehdyksessä jäänyt pois hallituksen esityksestä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa pykälän *1 momentin* muuttamista siten, että keskushallintoyksikkö korvataan operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajalla. Valiokunnan ehdottama muutos edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

9 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 9 §:n *2 momentin* tarkistamista siten, että momentti sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolause* tulee tarkistaa.

6 luku. Siirtäminen vankilasta toiseen

6 §. Siirtämisestä päättäminen. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 6 §:n 3 *momentin* sekä pykälän *otsikon* tarkistamista siten, että momentti sekä pykälän otsikko sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolause* tulee tarkistaa.

Edellä 2 luvun 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa myös 6 luvun 6 §:n 1 ja 2 *momentin* tarkistamista siten, että 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua vangin siirtämisessä ja 2 momentin jälkimmäisessä virkkeessä tarkoitettua vangin vankilan ulkopuolelle päästämisen päätösvalta voi olla myös muulla Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrättyä asiakasarvioinnin yksikön virkamiehellä.

7 §. Tarkemmat säännökset. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän *otsikon* tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset.

7 luku. Perushuolto ja asuminen

7 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 7 §:n 2 *momentin* tarkistamista siten, että momentti sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolause* tulee tarkistaa.

Lakivaliokunta ehdottaa myös 3 *momentin* tarkistamista siten, että säännöksestä käy ilmi, että siinä tarkoitettua työjärjestyksessä on kyse nimenomaan rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksestä.

8 luku. Toimintaan osallistuminen

14 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa pykälän 1, 2 ja 4 *momentin* tarkistamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolause* tulee tarkistaa.

Lakivaliokunta ehdottaa 4 momentin tarkentamista myös sisällyttämällä siihen viittaus rikosseuraamuskeskuksen työjärjestykseen siten, että vankilan yksikönpäällikön ohella vangin osallistumisvelvollisuudesta vapauttamisesta voi päättää nimenomaan rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista vastaava virkamies, ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Kyseisten päätösten tekijöistä on syytä määrätä työjärjestyksessä.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

15 §. Tarkemmat säännökset. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän *otsikon* tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset.

9 luku. Vangin omaisuus ja tulot

9 §. Päätösvalta. Pykälään on lisätty 4 momentti lailla 290/2021. Tätä ei ole huomioitu hallituksen esityksessä eikä sitä ole ehdotettu muutettavaksi. Lakivaliokunta ehdottaa, että 4 momenttia muutetaan siten, että se vastaa muotoilultaan vastaavan sisältöisiä vankeuslain toimivaltasäännöksiä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa pykälän 4 momentin muuttamista siten, että muotoilu ”hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä” korvataan muotoilulla ”rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty”. Valiokunnan ehdottama muutos edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

10 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälän 2 momenttia on muutettu sisällöllisesti lailla 290/2021. Tätä ei ole huomioitu hallituksen esityksessä. Lakivaliokunta ehdottaa 2 momentin tarkistamista siten, että säännöksen sisällöllisenä perustana on lain 290/2021 muotoilu tarkistettuna organisaatiouudistuksen edellyttämällä muutoksilla siten, että muotoilun ”Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö” sijasta käytetään muotoilua ”Rikosseuraamuslaitos”. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

12 luku. Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

11 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin tarkistamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

14 luku. Poistumislupa

11 §. Päätösvalta. Lakivaliokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa selostetuista eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) liittyvistä yhteensovitusyistä, että lakiehdotuksen *johtolauseetta* tarkistetaan, sillä pykälän 1 momenttia on muutettu esityksen antamisen jälkeen.

12 §. Tarkemmat säännökset. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 12 §:n tarkistamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän *otsikon* tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

15 luku. Vankilan järjestys ja kurinpito

10 §. Kurinpitoasian käsittely ja kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano. Esityksessä ehdotetaan pykälän 3 momentin muuttamista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutettavaksi ehdotettu 3 momentti on eduskunnan vastauksessa EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) hyväksytty muodossa, joka ei enää edellytä muutosta. Näin ollen kyseistä säännöstä ei ole tarpeen muuttaa tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että *3 momenttia* ei muuteta ja sitä koskeva muutosehdotus poistetaan lakiehdotuksesta. Tämä edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

18 §. Tarkemmat säännökset. Esityksessä ehdotetaan pykälän 2 momentin muuttamista. Lakivaliokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa selostetuista eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) liittyvistä yhteensovitusyistä, että lakiehdotuksen *johtolauseetta* tarkistetaan.

Lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän otsikon tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset. Kyseinen lisäys on tehty 10 luvun 18 §:ään laissa 1302/2021, joten lakiehdotuksen johtolauseetta ei ole tarpeen tarkistaa tältä osin.

16 luku. Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

9 §. Menettely ja päätösten kirjaaminen. Esityksessä ehdotetaan pykälän 4 momentin muuttamista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutettavaksi ehdotettu 4 momentti on eduskunnan vastauksessa EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) hyväksytty muodossa, joka ei enää edellytä muutosta. Näin ollen kyseistä säännöstä ei ole tarpeen muuttaa tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että *4 momenttia* ei muuteta ja sitä koskeva muutosehdotus poistetaan lakiehdotuksesta. Tämä edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

10 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2—4 momenttia. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän *1 momenttia* muutettavaksi siten, että momentin säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

11 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset (Uusi). Pykälä on lisätty vankeuslakiin nyt käsiteltävän hallituksen esityksen antamisen jälkeen (ks. EV 154/2021 vp, laki 1302/2021). Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Lakivaliokunta ehdottaa yhteensovitusyistä pykälän *2 momentin* muuttamista siten, että siinä huomioidaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistus. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

18 luku. Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

8 §. Päätösvalta. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1302/2021) mukaisesti pykälään on nyt käsiteltävän esityksen antamisen jälkeen lisätty 2 momentti. Tästä syystä nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä muutettavaksi ehdotetun pykälän säännökset siirtyvät 1 momentiksi. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa edellä todetun vuoksi lakiehdotuksen *johtolauseen* tarkistamista siten, että muutettavaksi ehdotetaan pykälän 1 momenttia.

19 luku. Ilmoitukset ja tiedon antaminen

11 §. Päätösvalta. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin tarkistamista siten, että muotoilu ”täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikön määräämä muu täytäntöönpanoyksikön virkamies” muutetaan muotoon ”muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies”. Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan tämä vastaa ehdotetussa lainsäädännössä muissa vastaavissa tilanteissa noudatettua sääntelyä.

21 luku. Vapauttaminen

3 §. Tarkemmat säännökset. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän *otsikon* tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset.

3. Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

2 luku. Saapuminen vankilaan

4 §. Tulotarkastus. Esityksessä ehdotetaan pykälän 2 momentin muuttamista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutettavaksi ehdotettu 2 momentti on eduskunnan vastauksessa EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) hyväksytty muodossa, joka ei enää edellytä muutosta. Näin ollen kyseistä säännöstä ei ole tarpeen muuttaa tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että 2 momenttia ei muuteta ja sitä koskeva muutosehdotus poistetaan lakiehdotuksesta. Tämä edellyttää myös *johtolauseen* tarkistamista.

5 b §. Päätösvalta (Uusi). Lukuun on lisätty 5 b § lailla 291/2021. Tätä ei ole huomioitu hallituksen esityksessä eikä 5 b §:ää ole ehdotettu muutettavaksi. Lakivaliokunta ehdottaa 5 b §:n tarkistamista nyt käsiteltävässä hallituksessa esityksessä esitetyn uudistuksen huomioimiseksi siten, että muotoilu ”täytäntöönpanojohtajan määräämä” muutetaan muotoiluksi ”Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty”. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

6 §. Tarkemmat säännökset. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän *otsikon* tarkistamista muotoon ”Tarkemmat säännökset ja määräykset”, koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset. Myös pykälän *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

3 luku. Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

9 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 9 §:n 1—4 momentin tarkistamista oikeusministeriöltä saamansa selvityksen perusteella siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Valiokunnan ehdotuksen myötä hallituksen esitykseen sisältyvän pykälän 3 momentti poistetaan ja 4 momentti siirtyy 3 momentiksi. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan ehdottamassa 1 momentin muutoksessa on oikeusministeriöltä saadun selvityksen perusteella täsmennetty myös sitä, että tutkintavangin ulkoilun epäämisestä päättävä turvallisuudesta vastaava virkamies on määrätty rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä. Vastaavasti valiokunnan ehdotuksen mukaisessa 2 momentissa on täsmennetty sitä, että tutkintavangin sopimusosastolle sijoittamisesta ja erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää nimenomaan rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Edelleen valiokunnan ehdotuksen mukaisessa 2 momentissa on täsmennetty sitä, että tutkintavangin lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättävä turvallisuudesta vastaava virkamies on määrätty rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä. Samoin valiokunnan ehdotuksen mukaisessa 3 momentissa 8 §:ssä tarkoitettua tutkintavangin päästämistä vankilan ulkopuolelle päättävä turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies on nimenomaan rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty virkamies.

Edellä 2. lakiehdotuksen 2 luvun 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuista syistä valiokunnan ehdottamassa muodossa olevan 9 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettuun tutkintavangin siirtämisestä koskevaan päätöksentekoon on lisätty päätöksentekijöiksi asiakasarvioinnin yksikön päällikön ohella muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies.

4 luku. Toiminta

4 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 4 §:n tarkistamista siten, että säännös sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

5 luku. Tutkintavangin omaisuus ja tulot

8 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan pykälän 2 momentin muuttamista. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa pykälän 2 ja 3 momentin muuttamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

Lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän 2 momentissa olevan teknisen virheen korjaamista siten, että viittaus Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestykseen muutetaan viittaukseksi rikosseuraamuskeskuksen työjärjestykseen.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Pykälään on lisätty 3 momentti lailla 291/2021. Tätä ei ole huomioitu hallituksen esityksessä eikä sitä ole ehdotettu muutettavaksi. Lakivaliokunta ehdottaa, että kyseistä 3 momenttia muutetaan myös siten, että se vastaa muotoilultaan vastaavan sisältöisiä tutkintavankeuslain toimivaltasäännöksiä. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa pykälän 3 momentin muuttamista siten, että siihen lisätään muotoilu "rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty" ja siitä poistetaan muotoilu "hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä".

9 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälän 2 momenttia on muutettu sisällöllisesti lailla 291/2021. Tätä ei ole huomioitu hallituksen esityksessä. Lakivaliokunta ehdottaa 2 momentin tarkistamista siten, että säännöksen sisällöllisenä perustana on lain 291/2021 muotoilu tarkistettuna organisaatiouudistuksen edellyttämällä muutoksilla siten, että muotoilun "Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö" sijasta käytetään muotoilua "Rikosseuraamuslaitos". Myös lakiehdotuksen johtolauseetta tulee tarkistaa.

8 luku. Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

9 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa pykälän 1—3 momentin muuttamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) sisältyvien säännösten kanssa. Myös lakiehdotuksen johtolauseetta tulee tarkistaa.

10 luku. Vankilan järjestys ja kurinpito

10 §. Kurinpitoasian käsittely (Uusi). Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Pykälään on eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) myötä lisätty 3 momentti. Lakivaliokunta ehdottaa oikeusministeriöltä saamansa selvityksen perusteella pykälän 3 momentin muuttamista siten, että momentista poistetaan virheellinen säännös, jonka mukaan järjestysrikkomus voidaan käsitellä ja kurinpitorangaistus määrätä myös arviointikeskuksessa. Myös lakiehdotuksen johtolauseetta tulee tarkistaa.

18 §. Tarkemmat säännökset. Esityksessä ehdotetaan pykälän 2 momentin muuttamista. Edellä yleisperusteluissa selostetuista, nyt käsiteltävän esityksen ja eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) yhteensovittamiseen liittyvistä syistä lakivaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen johtolauseetta tarkistetaan.

Lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän otsikon tarkistamista muotoon "Tarkemmat säännökset ja määräykset", koska pykälässä säädetään paitsi mahdollisuudesta säätää asioista valtioneuvoston asetuksella myös Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta antaa tarkemmat määräykset. Kyseinen lisäys on tehty 10 luvun 18 §:ään laissa 1303/2021, joten lakiehdotuksen johtolauseetta ei ole tarpeen tarkistaa tältä osin.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

11 luku. Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

10 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan pykälän 3 ja 4 momentin muuttamista. Edellä yleisperusteluissa selostetuista, nyt käsiteltävän esityksen ja eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) yhteensovittamiseen liittyvistä syistä lakivaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen *johtolausetta* tarkistetaan.

Esityksessä ei ole ehdotettu pykälän 2 momentin muuttamista. Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen perusteella 2 momenttiin on kuitenkin tarpeen tehdä organisaatiouudistuksen edellyttämät tarkistukset. Edellä todetun johdosta lakivaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin muuttamista. Lakiehdotuksen johtolausetta tulee tarkistaa myös 2 momentin muutosehdotuksen vuoksi.

11 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset (Uusi). Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Pykälä on lisätty tutkintavankeuslakiin eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) myötä. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä ja organisaatiouudistuksen huomioimiseksi lakivaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin muuttamista siten, että muotoilu ”Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö” korvataan muotoilulla ”Rikosseuraamuslaitos”. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

13 luku. Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

8 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi koko pykälää. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1303/2021) myötä pykälään on lisätty 2 momentti. Kyseistä 2 momenttia ei kuitenkaan ole tarpeen muuttaa nyt käsiteltävän hallituksen esityksen yhteydessä. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen *johtolausetta* tarkistetaan siten, että vain pykälän 1 momenttia muutetaan.

4. Laki valvotusta koevapaudesta annetun lain muuttamisesta

15 §. Rangaistusajan suunnitelman vahvistaminen. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1305/2021) myötä esityksessä muutettavaksi ehdotettu 15 § on kumottu. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että 15 §:n muutosehdotus *poistetaan* lakiehdotuksesta. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

32 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan pykälän 1—5 momentin muuttamista. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa 1, 2, 4 ja 5 momenttien tarkistamista siten, että säännökset sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1305/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

40 §. Muutoksenhaku. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1305/2021) myötä 40 §:ssä ei enää säädetä Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltaisista virkamiehistä. Näin ollen tarvetta 40 §:n 1 momentin muuttamiselle ei enää ole. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että 40 §:n 1 momentin muutosehdotus *poistetaan* lakiehdotuksesta. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

41 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa *2 momentin* tarkistamista siten, että säännös sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1305/2021) sisältyvän säännöksen kanssa.

5. Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

27 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset (Uusi). Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1304/2021) myötä pykälään on lisätty 2 momentti, jota on tarpeen tarkistaa organisaatiouudistuksen vuoksi. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että pykälän *2 momenttia* muutetaan. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

30 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan pykälän 1—3 momentin muuttamista. Eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1304/2021) myötä pykälän rakennetta on muutettu merkittävästi. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että koko *30 §:ää* muutetaan siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1304/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Pykälän rakenteen muutoksen vuoksi hallituksen esityksessä oleva 3 momentti siirtyy 4 momentiksi. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

87 §. Oikaisuvaatimuksen päätösvalta ja käsittely. Esityksessä ehdotetaan 87 §:n muuttamista. Esityksessä ehdotetun muutoksen myötä myös pykälän 3 momentti kumotaan. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että *87 §:ää* muutetaan siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1304/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

91 §. Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus täytäntöönpanoon. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että *91 §:ää* muutetaan siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1304/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

6. Laki yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

29 §. Päätösvalta. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että *29 §:ää* muutetaan siten, että pykälä sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1306/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Pykälän rakenteen muutoksen vuoksi valiokunta ehdottaa, että hallituksen esityksessä oleva 4 momentti poistetaan. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

38 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2 momenttia. Edellä yleisperusteluissa selostetuista yhteensovitusyistä lakivaliokunta ehdottaa, että *2 momenttia* muutetaan siten, että momentti sovitetaan yhteen eduskunnan vastaukseen EV 154/2021 vp (laki 1306/2021) sisältyvän säännöksen kanssa. Myös lakiehdotuksen *johtolauseetta* tulee tarkistaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

7. Laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta

Lain nimike. Esityksessä muutettavaksi ehdotettu henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettu laki 1069/2015 kumotaan eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1301/2021) myötä. Sen korvaa uusi laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa (1301/2021). Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa, että 7. lakiehdotus sovitetaan yhteen eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp säännösten kanssa. Tämän johdosta lakivaliokunta ehdottaa, että muutokset tehdään esityksestä poiketen uuteen lakiin 1301/2021. Koska hallituksen esityksessä muutettavaksi ehdotetut säännökset ovat uudessa laissa 1301/2021 eri pykälissä kuin voimassa olevassa laissa, lakivaliokunta ehdottaa jäljempänä selostetuin tavoin lain 4 ja 14 §:n muuttamista. Tämän vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että myös *lain nimikettä* tarkistetaan vastaavasti.

3 §. Rikosseuraamuslaitoksen valtakunnalliset henkilörekisterit. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 3 §:n 1 momenttia. Edellä lain nimikettä koskevilla perusteluilla todetuin tavoin esityksessä muutettavaksi ehdotettu henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettu laki 1069/2015 kumotaan eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1301/2021) myötä. Sen korvaa uusi laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa (1301/2021).

Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa, että 7. lakiehdotus sovitetaan yhteen eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp säännösten kanssa. Tämän johdosta lakivaliokunta ehdottaa, että muutokset tehdään esityksestä poiketen uuteen lakiin 1301/2021. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa yhteensovitusyistä, että esityksestä poiketen muutetaan *lain 1301/2021 4 §:n 1 ja 2 momenttia*. Kyseisen pykälän otsikko on laissa 1301/2021 ”Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmän rekisterit”. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

13 §. Tietojen käsittelyyn oikeutetut. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 13 §:n 2 momentin 2 kohtaa. Edellä lain nimikettä koskevilla perusteluilla todetuin tavoin esityksessä muutettavaksi ehdotettu henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettu laki 1069/2015 kumotaan eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp (laki 1301/2021) myötä. Sen korvaa uusi laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa (1301/2021).

Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä lakivaliokunta ehdottaa, että 7. lakiehdotus sovitetaan yhteen eduskunnan vastauksen EV 154/2021 vp säännösten kanssa. Tämän johdosta lakivaliokunta ehdottaa, että muutokset tehdään esityksestä poiketen uuteen lakiin 1301/2021. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa yhteensovitusyistä, että esityksestä poiketen muutetaan *lain 1301/2021 14 §:n 2 momentin 3 kohtaa*. Myös lakiehdotuksen *johtolausetta* tulee tarkistaa.

8. Laki Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

5 §. Päätösvalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 1 momenttia. Momentti sisältää viittauksen yksikönpäällikön vahvistamaan työjärjestykseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella ei organisaatiouudistuksen myötä enää ole omaa työjärjestystä, vaan koulutuskeskusta koskevat työjärjestysmääräykset ovat Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä. Edellä todetun johdosta lakivaliokunta ehdottaa, että *1 momenttia* tarkistetaan siten, että viittaus yksikönpäällikön vahvistamaan työjärjestykseen muutetaan viittaukseksi Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestykseen.

18 §. Työssäoppiminen. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 18 §:n 2 momenttia. Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan päättämistoimivalta 2 momentin mukaisesta työssäoppimisjakson ajan palkkauksesta on organisaatiouudistuksen valmistelun edettyä muuttunut kehittämisestä ja ohjauksesta vastaavasta vastuualueesta hallinto- ja tukipalveluista vastaavaksi vastuualueeksi. Valiokunta ehdottaa, että *2 momenttia* tarkistetaan edellä mainituin tavoin.

9. Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

6 §. Potilasrekisterissä olevien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädetään potilasrekisterissä olevien tietojen luovuttamisesta.

Oikeusministeriö on hallituksen esityksen käsittelyn aikana esittänyt hallituksen esitykseen ja organisaatiouudistukseen liittymätöntä muutosta liittyen tietojen luovuttamista koskevien säännösten täsmentämiseen koko rangaistusta suorittavien vapautusmenettelyn osalta. Oikeusministeriö on esittänyt, että pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 6 ja 7 kohta jäljempänä selostetuin tavoin. Saadun selvityksen mukaan oikeusministeriö on saanut muutosehdotuksista sosiaali- ja terveysministeriön, Rikosseuraamuslaitoksen sekä Vankiterveydenhuollon yksikön lausunnot, jotka puoltavat ehdotettuja muutoksia.

Edellä todetuin tavoin Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain (1635/2015) 6 §:ssä säädetään potilasrekisterissä olevien tietojen luovuttamisesta. Lain (1635/2015) alkuperäisessä, sittemmin jo muutetussa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettiin seuraavasti:

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu pitkäaikaisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain (781/2005) 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun vangin vapauttamisasian käsitteleminen, mainitun asian käsittelemiseksi väkivaltariski-arvio ja vaarallisuusarvio sekä arviointikeskuksen tai vankilan johtajalle taikka hänen määräämälleen toiminnoista vastaavalle virkamiehelle arvioidun väkivaltariskin nojalla järjestettävän toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi kirjallinen lausunto vaarallisuusarvion johtopäätöksistä.

Säännös koski pitkäaikaisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain mukaisesti elinkautisvankeja ja koko rangaistusta suorittavia. Näin ollen koko rangaistusta suorittavien tietojen luovuttamisen osalta laissa on ollut säännös, joka on oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan tarpeen palauttaa, sillä voimassa olevassa laissa ei ole enää nimenomaista säännöstä, jonka perusteella Vankiterveydenhuollon yksikkö voi luovuttaa potilasrekisterin tietoja, kun Rikosseuraa-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

muslaitos valmistelee koko rangaistusta vankilassa suorittavan vangin vapauttamista. Koko rangaistusta vankilassa suorittamista koskevat säännökset sisältyivät aiemmin rikoslain 2 c luvun 11 §:ään sekä pitkäaikaistankien vapauttamismenettelystä annettuun lakiin (781/2005). Sittenmin, rikoslain muutoksella 800/2017 koko rangaistuksen suorittaminen vankilassa korvattiin yhdistelmärankaistuksella. Samassa yhteydessä pitkäaikaistankien vapauttamismenettelystä annettu laki muutettiin nimeltään elinkautistankien vapauttamismenettelystä annetuksi laiksi ja sisällöllisesti koskemaan vain elinkautistankkeja.

Enää ei siis tuomita koko rangaistuksen suorittamiseen vankilassa. Koska koko rangaistusta vankilassa suoritettaessa kyse on pitkistä vankeusrangaistuksista, tähän tuomittuja vankeja on kuitenkin edelleen vankilassa suorittamassa kyseistä seuraamusta. Saadun selvityksen mukaan tällaisia vankeja on esitystä käsiteltäessä 25. Heidän vapauttamismenettelystään noudatetaan kyseistä seuraamusta koskevaa lainsäädäntöä. Edellä todetun mukaisesti yhdistelmärankaistus korvasi kokonaisuudessaan koko rangaistuksen suorittamisen vankilassa (rikoslain 2 c luvun 11 §). Yhdistelmärankaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (801/2017) 39 §:n 2 momentin mukaan: "Rikokseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja siitä seuraavan rangaistuksen täytäntöönpanoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä." Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan tästä seuraa, että koko rangaistuksen vankilassa suorittamiseen tuomittujen osalta noudatetaan heidän vapautumisvaiheessaan tuomitsemisajankohtana voimassa olleita säännöksiä, jotka tuona ajankohtana sisältyivät pitkäaikaistankien vapauttamismenettelystä annettuun lakiin (781/2005). Koko rangaistuksen suorittamiseen tuomitsemisen mahdollisuus poistui 1.1.2018 alkaen, jolloin koko rangaistuksen suorittaminen kumottiin ja korvattiin yhdistelmärankaistuksella. Näin ollen kaikkiin koko rangaistusta vankilassa vielä suoritaviin sovelletaan edelleen Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 §:n 1 momentin 3 kohtaa, sellaisena kuin se oli laissa 1635/2015, eikä syyskuussa 2019 voimaan tullut jäljempänä selostettu tiedon luovuttamiseen liittyvä muutos, joka tehtiin lailla 189/2019, ole sinällään vaikuttanut koko rangaistusta vankilassa suoritaviin.

Edellä todetun mukaisesti vankiterveydenhuollon yksiköstä annettua lakia muutettiin lailla 189/2019. Tuolloin lain 6 §:stä poistettiin säännös siitä, että Vankiterveydenhuollon yksikkö voi luovuttaa Rikosseuraamuslaitokselle vapauttamisasian käsittelyä varten vaarallisuusarvion sekä arviointikeskuksen tai vankilan johtajalle taikka hänen määräämälleen toiminnoista vastaavalle virkamiehelle arvioidun väkivaltariskin nojalla järjestettävän toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi kirjallisen lausunnon vaarallisuusarvion johtopäätöksistä. Näin ollen Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin on oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan selvyysden vuoksi syytä palauttaa alkuperäisen lain (1635/2015) aiemman 6 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksen sisältö, jonka perusteella Vankiterveydenhuollon yksikkö voi edelleen luovuttaa edellä tarkoitettuja tietoja Rikosseuraamuslaitokselle sen valmistellessa koko rangaistusta vankilassa suorittavien vapauttamista. Saadun selvityksen mukaan tätä koskeva sääntely on perusteltua sisällyttää uuteen 6 §:n 1 momentin 6 kohtaan.

Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 §:n 1 momentin kumotussa 3 kohdassa ei säädetty mahdollisuutta luovuttaa tietoa vaarallisuusarvion johtopäätöksistä yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajalle. Voimassa olevan lain mukaan elinkautistankien väkivaltariskiarvion johtopäätöksistä on mahdollista luovuttaa tieto yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajalle. Näiden säännösten on syytä olla yhteneväiset, minkä vuoksi uuteen 1 momentin 6 kohtaan on syytä si-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

sällyttää mahdollisuus luovuttaa tieto vaarallisuusarvion johtopäätöksistä myös yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle.

Edellä selostetun sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta ehdottaa, että 6 §:n 1 momenttiin lisätään uusi 6 kohta seuraavasti:

6) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu rikoslain 2 c luvun 11 §:ssä, sellaisena kuin se on laeissa 780/2005, 735/2015 ja 1718/2015, tarkoitettu koko rangaistusta vankilassa suorittavan vangin vapauttamisasian käsitteleminen, mainitun asian käsittelemiseksi vaarallisuusarvio sekä asiakasarvioinnin yksikön, vankilan tai yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle toiminnoista vastaavalle virkamiehelle arvioidun väkivaltariskin nojalla järjestettävän toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi kirjallinen lausunto vaarallisuusarvion johtopäätöksistä;

Yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (801/2017) 9 §:n 4 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskuksen, jatkossa asiakasarvioinnin yksikön (ks. 6. lakiehdotuksen 9 §) on ennen rangaistusajan suunnitelman määräysten vahvistamista pyydettävä Vankiterveydenhuollon yksiköltä arvio valvontaan sijoitettavan vangin riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen. Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan vastaavanlainen tietojen luovuttamista koskeva säännös tarvitaan koskemaan myös yhdistelmärangaistukseen tuomitun vangin valvonta-ajan valmistelua. Saadun selvityksen mukaan tätä koskeva sääntely on perusteltua sisällyttää uuteen 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan.

Edellä selostetun sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta ehdottaa, että 6 §:n 1 momenttiin lisätään uusi 7 kohta seuraavasti:

7) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu yhdistelmärangaistukseen tuomitun vangin valvonta-ajan valmistelu, valmistelua varten arvio vangin riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen.

Lakivaliokunta ehdottaa teknisenä tarkistuksena myös, että 6 §:n 1 momentin 5 kohdassa korjataan rikosseuraamuskeskus alkamaan pienellä kirjaimella.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 57/2021 vp sisältyvät 10.—20. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 57/2021 vp sisältyvät 1.—9. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

Rikosseuraamuslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävät ja organisaatio

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiosta, tehtävistä ja hallinnosta.

2 §

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävät

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittujen valvonta, nuorisorangaistuksen, yhdyskuntapalvelun, valvontarangaistuksen, ehdottoman vankeusrangaistuksen, sakon muuntorangaistuksen ja yhdistelmä-rangaistuksen täytäntöönpano, ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonta sekä tutkintavankeuden toimeenpano. Lisäksi Rikosseuraamuslaitos hoitaa muut sille säädetyt tehtävät.

3 §

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatio

Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva, oikeusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Rikosseuraamuslaitos on valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimialueena on koko maa.

Rikosseuraamuslaitos muodostuu kehittämisestä ja ohjauksesta, asiakasprosesseista, hallinto- ja tukipalveluista sekä operatiivisesta toiminnasta vastaavista vastuualueista. Vastuualueet ja-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

kaantuvat yksiköihin. Vastuualueista ja niiden tehtävistä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Rangaistusten täytäntöönpanemiseksi ja tutkintavankeuden toimeenpanemiseksi Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisesta toiminnasta vastaavaan vastuualueeseen kuuluu rikosseuraamuskeskuksia. Rikosseuraamuskeskuksessa on yhdyskuntaseuraamustoimistoja, vankiloita ja muita yksiköitä. Rikosseuraamuskeskuksista ja niiden toimialueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Rikosseuraamuskeskuksen yksiköistä annetaan säännökset oikeusministeriön asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen kehittämistä ja ohjauksesta vastaavaan vastuualueeseen kuuluu Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitettu Rikosseuraamusalan koulutuskeskus.

Vankien terveydenhuollon järjestämisestä vastaa Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) tarkoitettu Vankiterveydenhuollon yksikkö.

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavien yksiköiden poikkeavasta kielellisestä asemasta säädetään kielilaissa (423/2003).

4 §

Rikosseuraamuskeskuksen tehtävät

Rikosseuraamuskeskus vastaa omalla toimialueellaan rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä muista sille laissa säädetyistä ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyistä tehtävistä. Rikosseuraamuskeskus vastaa toimintansa laillisuudesta, yhdenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta sekä rangaistusten täytäntöönpanon ja tutkintavankeuden toimeenpanon kehittämisestä Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden ohjauksessa. Rikosseuraamuskeskus tekee toimialueellaan yhteistyötä muiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, rikosseuraamuskeskuksen tehtävänä on suorittaa muut Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden sille erikseen määräämät tehtävät. Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueet voivat määrätä rikosseuraamuskeskuksen tehtäväksi toisen rikosseuraamuskeskuksen tehtäviä, jos se on tarpeen rangaistusten täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon tavoitteiden saavuttamisen, työn tasaamisen, erityisosaamisen tai muun erityisen syyn vuoksi.

2 luku

Rikosseuraamuslaitoksen johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

5 §

Johtaminen

Rikosseuraamuslaitosta johtaa pääjohtaja.

Rikosseuraamuslaitoksen vastuualuetta johtaa vastuualueen johtaja. Vastuualueen yksikköä johtaa yksikönpäällikkö.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Rikosseuraamuskeskusta johtaa rikosseuraamuskeskuksen johtaja. Yhdyskuntaseuraamustoimistoa, vankilaa ja rikosseuraamuskeskuksen muuta yksikköä johtaa yksikönpäällikkö.

6 §

Asioiden ratkaiseminen

Pääjohtaja ratkaisee koko Rikosseuraamuslaitosta koskevat, vastualueen johtaja vastuualuetta koskevat, rikosseuraamuskeskuksen johtaja rikosseuraamuskeskusta koskevat ja rikosseuraamuskeskuksen yksikönpäällikkö yksikköä koskevat asiat, jollei niitä ole säädetty taikka Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Pääjohtaja voi yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka ratkaiseminen on muualla kuin laissa uskottu laitoksen muulle virkamiehelle. Vastualueen johtaja sekä rikosseuraamuskeskuksen johtaja ja yksikönpäällikkö voivat yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka ratkaiseminen on muualla kuin laissa uskottu hänen alaiselleen virkamiehelle.

7 §

Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn hallintokantelun ratkaiseminen

Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn laitosta tai sen virkamiehen toimintaa koskevan hallintokantelun ratkaisee kehittämisen ja ohjauksen vastualueen johtaja tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty kyseisen vastualueen virkamies. Vastualueen johtajan toimista tehdyn kantelun ratkaisee pääjohtaja. Pääjohtajan toimista tehdyn kantelun ratkaisee oikeusministeriö.

3 luku

Erinäiset säännökset

8 §

Rikosseuraamuslaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittely

Rikosseuraamuslaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittelystä säädetään valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetussa laissa (978/2014).

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 §

Vankien työtoiminnan ja laitosmyynnin suoritteiden maksullisuus

Vankien työtoiminnan suoritteet ovat maksullisia. Suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein. Hintoja voidaan kuitenkin rangaistusten täytäntöönpanon tavoitteisiin liittyvistä syistä alentaa siten, että ne vastaavat käypää hintatasoa.

Laitosmyymälöiden tuotteet ovat maksullisia. Tuotteista peritään käypää hintatasoa vastaava hinta. Hintoja voidaan kuitenkin rangaistusten täytäntöönpanon tavoitteisiin liittyvistä syistä alentaa siten, että ne kattavat vähintään tuotteen hankintakustannukset.

Vankila päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen suoritteiden hinnoittelusta. Maksujen perinnässä noudatetaan, mitä yksityisoikeudellisten saatavien perinnästä säädetään. Suoritteita koskevat maksuriidat käsitellään riita-asiana käräjäoikeudessa.

10 §

Ulkoiset tunnukset

Rikosseuraamuslaitoksen tunnuskuvasta, virkapuvusta ja sen käytöstä sekä suoja- ja erityisvaatetuksesta samoin kuin virkamerkistä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on virkatehtävää suorittaessaan pidettävä mukanaan virkamerkki sekä tarvittaessa pyynnöstä esitettävä se, kun esittäminen virkatehtävää vaarantamatta on mahdollista. Tarkemmat säännökset virkamerkin käytöstä annetaan oikeusministeriön asetuksella.

Rikosseuraamuslaitos voi antaa tarkempia määräyksiä virkapuvun ja suojavaatetuksen käyttövelvollisuudesta, käyttövelvollisuudesta poikkeamisesta, käytöstä rikosseuraamusalan tutkimukseen johtavassa koulutuksessa, hankinnasta, lainaamisesta sekä käytöstä poistettavien virkapukujen ja suojavaatetuksen hävittämisestä.

11 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset asioiden käsittelemisestä ja ratkaisemisesta, edustamisesta tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, henkilöstöstä, virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista, nimittämisestä virkaan tai virkasuhteeseen, virkavapauden myöntämisestä, tehtävien järjestämisestä toimintayksiköiden välillä sekä henkilökortista.

12 §

Rikosseuraamuslaitoksen ja rikosseuraamuskeskuksen työjärjestys

Työskentelyn järjestämisestä Rikosseuraamuslaitoksessa määrätään Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtajan vahvistamassa työjärjestyksessä. Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätään Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueen yksiköiden perustamisesta ja lakkauttamises-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

ta, vastuualueiden ja niiden yksiköiden, rikosseuraamuskeskusten, yhdyskuntaseuraamustoimistojen ja vankiloiden sisäisestä organisaatiosta, työnjaosta ja johtamisesta sekä tehtävistä ja niiden järjestämisestä, virkamiesten tehtävistä, toimivallan jaosta ja sijaisista, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta, ilman esittelyä ratkaistavista asioista, johtoryhmistä sekä muista hallintoon kuuluvista, toiminnan järjestämiseksi tarpeellisista asioista siltä osin kuin näistä asioista ei määrätä tarkemmin rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä.

Työskentelyn järjestämisestä rikosseuraamuskeskuksessa määrätään operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan vahvistamassa rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä. Rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätään rikosseuraamuskeskuksen ja sen yksiköiden sisäisistä tehtävistä ja niiden järjestämisestä, virkamiesten tehtävistä, toimivallan jaosta ja sijaisista, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä muista rikosseuraamuskeskuksen sisäiseen hallintoon kuuluvista, toiminnan järjestämiseksi tarpeellisista asioista.

4 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 202 .

Tällä lailla kumotaan Rikosseuraamuslaitoksesta annettu laki 953/2009, jäljempänä *kumottu laki*.

14 §

Viittaussäännös

Mitä muualla laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköstä, rikosseuraamusalueesta ja arviointikeskuksesta sekä keskushallintoyksikön johtajista, aluejohtajasta, arviointikeskuksen johtajasta, täytäntöönpanoyksikön johtajasta, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen johtajasta, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajasta ja vankilan johtajasta, koskee tässä laissa tarkoitettua Rikosseuraamuslaitoksen vastuualuetta, vastuualueen yksikköä ja rikosseuraamuskeskusta sekä vastuualueen johtajaa, rikosseuraamuskeskuksen johtajaa ja yksikönpäällikköä.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kumottuun lakiin, viittausten katsotaan tarkoittavan viittausta tämän lain vastaavaan säännökseen.

15 §

Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain tullessa voimaan Rikosseuraamuslaitoksen eri toimintayksiköissä vireillä olevat asiat sekä niiden tekemät sopimukset ja sitoumukset sekä näistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

det siirtyvät vastaaville tämän lain mukaisille toimintayksiköille siten kuin niiden tehtävänjaosta laissa ja valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätään.

16 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 2 luvussa.

Päätökset virkojen muuttamisesta ja henkilöstön sijoittamisesta tekee ennen lain voimaantuloa pääjohtaja tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen muu virkamies.

2.

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vankeuslain (767/2005) 1 luvun 4, 8, 9 ja 10 §, 2 luvun 10 § ja 12 §:n 2 momentti, 3 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §, 4 luvun ~~7 §:n 1 momentti~~ sekä 11 ja 12 §, 5 luvun ~~5 §:n 1 momentti~~ ja 9 §, 6 luvun 2 §:n 3 momentti sekä 6 ja 7 §, 7 luvun 7 § ja 8 §:n 2 momentti, 8 luvun 14 ja 15 §, 9 luvun 1 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 ~~—4~~ momentti sekä 10 §:n 2 momentti, 10 luvun 10 §, 11 luvun 8 §:n 2 momentti ja 9 §, 12 luvun 11 § ja 12 §:n 2 momentti, 13 luvun 17 §:n 1 momentti ja 19 §:n 2 momentti, 14 luvun 11 ja 12 §, 15 luvun ~~10 §:n 3 momentti~~, 16 §:n 1—3 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 16 luvun ~~9 §:n 4 momentti~~ ja ~~10 §:n 2—4 momentti~~, ja ~~11 §:n 2 momentti~~, 17 luvun 8 §:n 2 momentti, 18 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 19 luvun 8 ja 11 §, 20 luvun 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti sekä 21 luvun 2 §:n 1 momentti ja 3 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 § ja ~~5 luvun 9 §~~ laeissa 735/2011 ja 1640/2015, 1 luvun 8 § ja ~~9 §~~, 3 luvun 8 §:n 1 momentti, 4 luvun ~~7 §:n 1 momentti~~ ja 12 §, ~~6 luvun 6 §~~, 7 luvun 8 §:n 2 momentti, 11 luvun 9 §, 12 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 luvun 17 §:n 1 momentti ja 19 §:n 2 momentti, 15 luvun 16 §:n 2 momentti, ~~16 luvun 10 §:n 2—4 momentti~~, 18 luvun 9 §:n 2 momentti sekä 20 luvun 7 §:n 1 momentti laissa 393/2015, 1 luvun 9 § laeissa 393/2015, 290/2021 ja 1302/2021, 1 luvun 10 §, 3 luvun 9 §, 5 luvun 5 §:n 1 momentti, 6 luvun ~~2 §:n 3 momentti~~ ja 7 §, 8 luvun 15 §, 9 luvun 9 §:n 3 momentti ja ~~14 luvun 12 §~~ sekä 15 luvun ~~10 §:n 3 momentti~~, 16 §:n 1 momentti ja ~~18 §:n 2 momentti~~ laissa 735/2011, ~~2 luvun 10 §~~ laeissa 33/2015 ja 383/2017, 2 luvun 10 §, 4 luvun 11 §, 6 luvun 2 §:n 3 momentti, 8 luvun 14 §, 9 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 8 §:n 2 momentti, 14 luvun 12 §, 15 luvun 18 §:n 2 momentti ja 16 luvun 11 §:n 2 momentti

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

laissa 1302/2021, 2 luvun 12 §:n 2 momentti ~~ja 4 luvun 11 §~~ laissa 33/2015, 5 luvun 9 § laeissa 735/2011 ja 1302/2021, 6 luvun 6 §, 12 luvun 11 § ja 16 luvun 10 § laeissa 393/2015 ja 1302/2021, 7 luvun 7 §, ~~12 luvun 11 § ja 20 luvun 3 §~~ laeissa 393/2015, 383/2017 ja 1302/2021, 9 luvun 9 §:n ~~2 momentti ja 10 §:n 2 momentti sekä 19 luvun 11 § laissa 383/2017, 8 luvun 14 § laeissa 393/2015, 383/2017 ja 804/2017, 4 momentti ja 10 §:n 2 momentti~~ laissa 290/2021, 10 luvun 10 § laissa 1640/2015, 14 luvun 11 § laeissa 735/2011, 804/2017 ja 1302/2021, ~~16 luvun 9 §:n 4 momentti laissa 507/2019, 19 luvun 11 § laeissa 383/2017 ja 1302/2021, 20 luvun 3 § laeissa 393/2015 ja 383/2017, 20 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 861/2020, 21 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 403/2015 ja 21 luvun 3 § laissa 631/2013, seuraavasti:~~

1 luku

Yleiset säännökset vankeuden täytäntöönpanosta

4 §

Vankeuden täytäntöönpanon organisaatio

Vankeuden täytäntöönpanosta vastaa Rikosseuraamuslaitos. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen järjestämistä vastaa Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) tarkoitettu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen alainen Vankiterveydenhuollon yksikkö.

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiosta säädetään muutoin Rikosseuraamuslaitoksesta annetussa laissa (/).

8 §

Toimivallan määräytyminen Rikosseuraamuslaitoksessa

Tässä laissa tarkoitettua päätösvaltaa käyttäviä Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehiä ovat:

- 1) vastuualueen johtaja;
- 2) rikosseuraamuskeskuksen johtaja;
- 3) asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö;
- 4) täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö;
- 5) vankilan yksikönpäällikkö;
- 6) yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö;
- 7) vankilan toimintojen järjestämisestä vastaava virkamies (*toiminnoista vastaava virkamies*);
- 8) vankilan järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaava virkamies (*turvallisuudesta vastaava virkamies*);
- 9) ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies;
- 10) ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies;
- 11) muu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

Asianomaisen vastuualueen johtajalla on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on tässä laissa uskottu 1 momentin 2-10 kohdassa tarkoitettulle virkamiehelle. Rikosseuraamuskeskuksen johtajalla on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on tässä laissa uskottu 1 momentin 5-10 kohdassa tarkoitettulle virkamiehelle.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

helle. Vankilan yksikönpäälliköllä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 7-10 kohdassa tarkoitettulle virkamiehelle. Turvallisuudesta vastaavalla virkamiehellä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 9 ja 10 kohdassa tarkoitettulle virkamiehelle. Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimivalla virkamiehellä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettulle virkamiehelle.

Tuomioiden täytäntöönpanosta vastaa täytäntöönpanoyksikön virkamies (*täytäntöönpanosta vastaava virkamies*). Täytäntöönpanoyksikön yksikönpäälliköllä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu muulle täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle.

9 §

Toimivalta virka-ajan ulkopuolella

Vankilan yksikönpäällikölle kuuluvaa päätösvaltaa saa, jollei asia siedä viivytystä, virka-ajan ulkopuolella käyttää myös Rikosseuraamuslaitoksen päivystävä virkamies asiassa, joka koskee:

- 1) ulkoilun epäämistä;
- 2) tilapäiseen tutkimukseen **tai** hoitoon vankilan ulkopuolelle lähettämistä;
- 3) **tärkeästä tai** erittäin tärkeästä syystä myönnettävää poistumislupaa;
- 4) **poistumisluvan peruuttamista;** (Uusi 4 kohta)
- 5) **vangin siirtämistä avolaitoksesta suljettuun vankilaan 6 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla;** (Uusi 5 kohta)
- 6) erityistarkastusta;
- 7) vangin henkilönkatsastusta;
- 8) säilöissäpitoa;
- 9) **18 luvun 5 §:ssä tarkoitettua erillään pitämistä;** (Uusi 9 kohta)
- 10) **19 luvun 1, 2, 4, 5 tai 8 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;**
- 11) **vangin päästämistä ehdonalaiseen vapauteen tai sakon muuntorangaistukseen tuomitun vapauttamista.**

Rikosseuraamuslaitoksen päivystävä virkamies saa käyttää täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle kuuluvaa päätösvaltaa rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekemisessä, jollei asia siedä viivytystä.

Päivystävänä virkamiehenä saa toimia ainoastaan vankilan yksikönpäällikkö.

10 §

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtajan ratkaistavat asiat

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja voi yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen päätösvaltaan kuuluvan vangin sijoittamista, siirtoa, vankilan ulkopuoliseen toimintaan osallistumista ja poistumislupaa koskevan asian, jos on syytä epäillä vangin osallistuvan järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan taikka vankeusaikanaan jatkavan rikollista toimintaa tai vaarantavan turvallisuutta taikka jos se on perusteltua vangin turvallisuuden suojelemiseksi.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

10 §

Päätösvalta

Asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies päättää 3 ja 4 §:ssä tarkoitetusta vankeusrangaistuksen ja sakon muuntorangaistuksen lykkäyksestä, ~~4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta vankeusrangaistuksen lykkäyksestä~~ ja 6 §:ssä tarkoitetusta lykkäyksen peruuttamisesta. ~~Ulosotomies päättää 4 §:n 3 momentissa tarkoitetusta sakon muuntorangaistuksen lykkäyksestä ja lykkäyksen peruuttamisesta.~~ Terveydellisistä syistä anotusta lykkäyksestä on pyydettävä Vankiterveydenhuollon yksikön lausunto.

~~Täytäntöönpanosta vastaava virkamies päättää 7 §:ssä tarkoitetusta maksuajasta.~~

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty ~~muu~~ täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tuomitun tai vangin etsintäkuuluttamisesta ja sen peruuttamisesta.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset niistä perusteista, joilla tuomitun kuulemisen suorittava Rikosseuraamuslaitoksen yksikkö määräytyy.

3 luku

Rangaistusajan laskeminen

8 §

Päätösvalta

Rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekee täytäntöönpanosta vastaava virkamies. Täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö päättää 7 §:n 3 momentissa tarkoitetusta rangaistusajaksi laskemisesta.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 §

Tarkemmat määräykset

Tarkemmat määräykset rangaistusajan laskemisesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

4 luku

Saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

~~7 §~~

~~Suunnitelman laatimismenettely~~

~~Rikosseuraamuslaitos laatii rangaistusajan suunnitelman. Suunnitelmaa tarkennetaan siinä vankilassa, johon vanki sijoitetaan.~~

11 §

Päätösvalta

Rangaistusajan suunnitelmasta, vangin sijoittamisesta vankilaan ja vankilaan ilmoittautumisajankohdasta, ~~vankilaan saapuvan vangin matkakustannusten korvaamisesta ja vangin kuulemisesta aiheutuneiden matkakustannusten korvaamisesta~~ päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies tai yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö. ~~Vankilaan saapuvan vangin matkakustannusten korvaamisesta voi päättää myös rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty muu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies. Vankilasta vapautuvan vangin matkakustannusten ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisesta päättää toiminnoista vastaava virkamies taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.~~

Vangin matkakustannusten korvaamisesta päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies. (Uusi 2 mom.).

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja päättää niistä avolaitoksista ja avolaitososastoista, joissa vankeja valvotaan teknisesti 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla välineillä.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Täytäntöönpanoasiakirjoista, tuomittujen toimittamisesta vankilaan, tulotarkastuksen kirjauksesta sekä rangaistusajan suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Tarkemmat määräykset tulotarkastuksesta, arvioinnista, avolaitokseen sijoittamisesta sekä rangaistuksen suunnitelmallisesta toteuttamisesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

5 luku

Sijoittaminen vankilassa

5 § (Uusi)

Varmuosasto

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtajan päätöksellä voidaan vankilaan turvallisuussyistä perustaa muusta vankilasta eristetty osasto (*varmuusosasto*).

9 §

Päätösvalta

Varmuosaston päiväjärjestyksen vahvistaa operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja. Muiden osastojen päiväjärjestyksen vahvistaa vankilan yksikönpäällikkö.

Osastolle sijoittamisesta päättää toiminnoista vastaava taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies ~~siten kuin rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätään taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies~~. Vangin erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vankiterveydenhuollon yksikön sairaalaan ottamisesta ja sieltä poistamisesta päättää sairaalan toiminnasta vastaava ylilääkäri tai hänen määräämänsä lääkäri.

Vangin sijoittamisesta varmuusosastolle päättää operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja vankilan yksikönpäällikön tai asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikön esityksestä tai näitä kuultuaan.

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

2 §

Siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan

Vanki, joka ilman pätevää syytä jättää saapumatta avolaitokseen määräaikaana, on toimitettava asiakasarvioinnin yksikön osoittamaan vankilaan.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

6 §

Päätösvalta

Vangin siirtämisestä päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies. Asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö voi siirtää päätösvaltaa asiassa myös rangaistusajan suunnitelmassa nimetyille vankilan yksikönpäälliköille.

Vankilan yksikönpäällikkö taikka turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies päättää 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua vangin päästämisestä vankilan ulkopuolelle. Jos vankilan ulkopuolella olemisen kestää pitempään kuin seitsemän vuorokautta, asiasta päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies.

Vangin 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua välittömästä siirtämisestä toiseen vankilaan ja 3 a §:ssä tarkoitettua lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan yksikönpäällikköä kuultuaan.

Vangin siirtämisestä päättää 1 momentista poiketen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja, jos vanki sijoitetaan varmuusosastolle ja sijoittaminen edellyttää vangin siirtämistä toiseen vankilaan.

7 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Vangin siirtoa koskevasta menettelystä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset vangin siirtämisestä antaa Rikosseuraamuslaitos.

7 luku

Perushuolto ja asuminen

7 §

Päätösvalta

Vangin ulkoilun epäämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta 2 §:n 2 momentin perusteella päättää operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja. Vangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä mainitun pykälän 3 momentin perusteella päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta mainitun pykälän 4 momentin perusteella päättää vankilan yksikönpäällikkö. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Perusruokavaliosta poikkeamisesta päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies. Ruokarahen maksamisesta päättää toiminnoista vastaava virkamies taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää 6 a §:n mukaisesti tupakoinnin kieltämisestä vankilassa.

8 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset ruoka- ja perushuollosta, omaehtoisen ruokahuollon järjestämisestä, asumisesta sekä tupakoinnin järjestämisestä ja sytytysvälineiden hallussapidosta antaa Rikosseuraamuslaitos.

8 luku

Toimintaan osallistuminen

14 §

Päätösvalta

Vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 4 §:n mukaisesta sijoittamisesta, 6 ja 9 §:n mukaisesta vankilan ulkopuoliseen toimintaan osallistumisesta, 7 §:n mukaisesta luvasta omaan työhön sekä 11 §:ssä tarkoitetun luvan tai sijoituksen peruuttamisesta.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää kuitenkin elinkautista vankeusrangaistusta ja rikoslain 2 c luvun 11 §:ssä tarkoitettua yhdistelmärangaistusta suorittavan vangin siviilityöluvasta, opintoluvasta, ja sijoituksesta ulkopuoliseen laitokseen ja luvasta valvottuun ulkopuoliseen toimintaan.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan päätöksellä 2 momentissa tarkoitettu päätösvalta voidaan siirtää 1 momentissa tarkoitettulle virkamiehelle.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettua osallistumisvelvollisuudesta vapauttamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista vastaava virkamies, taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

15 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset vankien toimintaan sijoittamisesta, vankien työ- ja toiminta-ajasta sekä 6 ja 9 §:ssä tarkoitetun sijoituksen ja luvan ehdoista, pituudesta ja sijoitussopimuksesta sekä osallistumisvelvollisuudesta vapauttamisesta määräajaksi annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset menettelystä samoin kuin töiden luokittelusta sekä muista työn edellytyksistä antaa Rikosseuraamuslaitos.

9 luku

Vangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuksien hallussapito

Vanki ei saa pitää hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää ainetta, rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita eikä huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä. Suljetussa vankilassa vanki ei saa pitää hallussaan toiselta vangilta ilman Rikosseuraamuslaitoksen lupaa saamaansa omaisuutta.

9 §

Päätösvalta

Edellä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettu rahan tai maksuvälineiden toimittamisesta vankilan ulkopuolelle tai toiselle vangille päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies. Käyttörahan, toimintarahan, palkan ja työmatkakustannusten maksamisesta, toimintarahan suorittamatta jättämisestä ja toimintarahan ja palkan muuttamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Edellä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu vankilan ulkopuolelta tulevan rahan tai muiden maksuvälineiden käytön rajoittamisesta suljetussa vankilassa päättää operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja.

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettu Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käytön valvonnasta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. (Uusi 4 mom.)

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset:

- 1) vangin käyttöön annettavan maksukortin ominaisuuksista, käyttöön antamisesta, säilyttämisestä ja käytöstä;
- 2) omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä ja hävittämisestä;
- 3) omaisuusluettelosta ja siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään;
- 4) 6 §:ssä tarkoitetun provision maksamisesta ja määrästä sekä mainitussa pykälässä tarkoitettua toimintarahaa suorittamatta jättämisestä.

10 luku

Sosiaali- ja terveydenhuolto

10 §

Päätösvalta

Vangin lääkkeiden hallussapidosta päättää Vankiterveydenhuollon yksikön lääkäri.

Vankilan yksikönpäällikkö päättää kuultuaan mahdollisuuksien mukaan lääkäreitä lähettämisestä 2 §:ssä tarkoitettuun hoitoon tai tutkimukseen. Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja päättää vankilan esityksestä Vankiterveydenhuollon yksikön johtajana toimivaa lääkäreitä kuultuaan 3 §:ssä tarkoitettua vankilasta vapauttamisesta.

11 luku

Vapaa-aika

8 §

Päätösvalta

Luvan 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vapaa-ajan toimintaan ja 7 §:ssä tarkoitettuun kokoon-tumiseen myöntää vankilan yksikönpäällikkö taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 §

Tarkemmat määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset kirjastopalveluiden järjestämisestä silloin, kun vanki ei pääse käymään vankilan kirjastossa.

12 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

11 §

Päätösvalta

Kirjeen ja muun postilähetyksen tarkastamisesta 1 §:n 1 momentin nojalla sekä tällaisen lähetysten avaamisesta ja sen sisällön tarkastamisesta 1 §:n 2 momentin tai 4 §:n 2 momentin nojalla päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin lukemisesta 2 §:n 1 momentin, 8 §:n 1 momentin tai 9 b §:n nojalla, 2 §:n 2 momentin mukaisesta lähettäjän selvittämisestä, 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua jäljennöksen ottamisesta, 2 a §:n 1 momentin mukaisesta lukemisesta ilmoittamisesta sekä lähetyksen tai viestin 5 §:ssä tarkoitettua pidättämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ~~hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä~~ ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Viestin saa kuitenkin antaa luettavaksi myös sellaiselle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jolla on oikeus käsitellä turvallisuustietorekisterin tietoja. Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. **Puhelimen käytön keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.**

Matkapuhelimen käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta sekä matkapuhelimen antamisesta vangin haltuun päättää vankilan yksikönpäällikkö taikka turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies.

Sähköpostin ja internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta sekä tietokoneen antamisesta vangin haltuun päättää vankilan yksikönpäällikkö taikka turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset 6 a §:ssä tarkoitetun matkapuhelimen ominaisuuksista, haltuun antamisesta ja käytöstä.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

13 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

17 §

Päätösvalta

Valvomattomasta tapaamisesta, asiamiehen tapaamisesta, lapsen tapaamisesta, vankien välisestä tapaamisesta, 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvotusta tapaamisesta, yhteydenpidosta videoyhteyden välityksellä sekä niiden peruuttamisesta päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Valvotun tapaamisen 2 §:n 3 momentin mukaisesta kuuntelusta teknisellä laitteella ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. Tapaamiskiellon määrittämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö taikka toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

19 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset tapaamisten järjestämisestä.

14 luku

Poistumislupa

11 §

Päätösvalta

Poistumisluvasta, sen peruuttamisesta, 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua aikaistamisesta ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumislupamatkan kustannusten maksamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja päättää kuitenkin poistumisluvasta ja poistumislupamatkan kustannusten maksamisesta, jos lupaa:

- 1) hakee elinkautista rangaistusta tai yhdistelmä-rangaistusta suorittava vanki 2–5 §:n perusteella; taikka
- 2) haetaan muuhun valtioon kuin Suomeen.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja voi päätöksellään siirtää 2 momentissa tarkoitettua päätösvaltaa vankilan yksikönpäällikölle.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset matka-ajasta, poistumislupamatkojen korvaamisesta, ja poistumislupamenettelystä ja poistumisluvan ehdoista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset poistumislupien määrän ja keston laskemisesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

15 luku

Vankilan järjestys ja kurinpito

~~10 §~~

~~Kurinpitoasian käsittely ja kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano~~

~~Jos vanki siirretään järjestysrikkomuksen vuoksi avolaitoksesta suljettuun vankilaan, järjestysrikkomus voidaan käsitellä ja kurinpitorangaistus määrätä myös siinä vankilassa, johon vanki siirretään.~~

16 §

Päätösvalta

Järjestyssäännön vahvistaa operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja.

Vankilan tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö tai, jos asia ei siedä viivytystä, turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Kurinpitorangaistuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö. Yksikönpäällikkö päättää myös, siirretäänkö rikos kurinpitorangaistuksen määräämisen sijasta poliisin tutkittavaksi.

18 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset kurinpitorangaistuksen täytäntöönpanosta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

16 luku

Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

~~9 §~~

~~Menettely ja päätösten kirjaaminen~~

~~Miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun puuttumisesta, henkilöntarkastuksesta, henkilönkatsastuksesta ja erityistarkastuksesta pidetään pöytäkirjaa, jonka tarkemmasta sisällöstä annetaan säännökset valtioneuvoston asetuksella. Päihtymystilaa koskevat havainnot ja turvatarkastuksen toimittaminen kuljetuksen aikana on kirjattava Rikosseuraamuslaitoksen vahvistaman kaavan mukaiselle lomakkeelle.~~

10 §

Päätösvalta

Vangin turvatarkastuksesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Miehitettömän kulkuneuvon kulkuun puuttumisesta, vangin henkilöntarkastuksesta ja muusta päihitteettömyyden valvonnasta kuin 7 §:ssä tarkoitettu verinäytteen ottamisesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Vankilan yksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies tai ohjauksen ja valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 7 §:ssä tarkoitetun verinäytteen ottamisesta. (Uusi 1 mom.).

Erityistarkastuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies. Yksittäistapauksessa operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajalla tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrättyä operatiivisen toiminnan vastuualueen virkamiehellä on oikeus päättää erityistarkastuksen toimittamisesta.

Henkilönkatsastuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö.

Huumausaineiden etsintään koulutetun koiran ja sen ohjaajan antamisesta toisen viranomaisen käyttöön päättää vankilan yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

11 § (Uusi)

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset päihitteettömyyden valvonnassa noudatettavasta menettelystä antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

17 luku

Muun henkilön tarkastaminen

8 §

Päätösvalta

Tapaajan henkilöntarkastuksesta ja vankilasta poistamisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Kiinni otetun henkilön säilössäpidosta päättää vankilan yksikönpäällikkö.

18 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

8 §

Päätösvalta

Sitomisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Tarkkailuun sijoittamisesta ja eristämistarkkailusta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vangin erillään pitämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset voimakeinojen käytöstä sekä turvaamistoimenpiteiden käytön, voimakeinojen ja voimankäyttövälineiden käytön koulutuksesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

8 §

Tietojen antaminen mielentilatutkimusta suorittavalle yksikölle

Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus antaa mielentilatutkimusta suorittavalle yksikölle vangeista tietoja, jotka ovat tarpeellisia mielentilatutkimuksen toimeenpanemiseksi.

11 §

Päätösvalta

Vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies päättää 1, 2, 4, 8 ja 8 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai tiedon antamisesta. Lisäksi operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty operatiivisen toiminnan vastuualueen virkamies voi päättää 1 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai tiedon antamisesta.

Vankilan yksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen antamisesta. Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai ~~täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikön määräämä~~ muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen antamisesta.

20 luku

Muutoksenhaku

3 §

Oikaisuvaatimuksen päätösvalta ja käsittely

Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen 1 §:ssä tarkoitetussa asiassa. Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen, jos kyse on operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta ehdonalaisen vapauttamisen lykkäämistä koskevasta päätöksestä, 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta varmuusosastolle sijoittamista koskevasta päätöksestä, 1 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta siviilityölupaa, opintolupaa tai sijoittamista ulkopuoliseen laitokseen koskevasta päätöksestä tai tällaisen luvan peruuttamisesta, 1 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetusta vankilasta vapauttamisesta hoitoa varten, 1 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitetusta poistumisluvasta erittäin tärkeästä syystä koskevasta päätöksestä tai tällaisen luvan peruuttamisesta taikka 14 luvun 10 §:ssä tarkoitetun poistumislupamatkan kustannusten korvaamisesta. Samoin menetellään,

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

jos muutosta haetaan päätökseen, jonka vastuualueen johtaja on tehnyt 1 luvun 8 tai 10 §:ssä tarkoitetun pidätystoimivaltansa nojalla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus toimitetaan kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtajalle tai vankilan yksikönpäällikölle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

4 §

Valitus hallintotuomioistuimeen

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus Rikosseuraamuslaitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

7 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekeminen ei keskeytä 1 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuvaatimusta käsittelevä Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja tai kehittäminen ja ohjauksen vastuualueen johtaja taikka valitusta käsittelevä tuomioistuin toisin päättä.

21 luku

Vapauttaminen

2 §

Päätösvalta

Vankilan yksikönpäällikkö päättää rikoslain 2 c luvun 9 §:n 1 momentin mukaisesta ehdonalaisten vapauttamisen lykkäämisestä. Vankilan yksikönpäällikkö päättää yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:ssä tarkoitetusta valvontaan asettamisesta. Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää rikoslain 2 c luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesta ehdonalaisten vapauttamisen lykkäämisestä ilman vangin suostumusta.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

3 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset ehdonalaisen vapauttamisen valvonnasta ja toimeenpanosta sekä van-
kilassaoloajan ja vapauttamisajankohdan määräytymisestä annetaan valtioneuvoston asetuksel-
la. Tarkemmat määräykset vangin vapauttamisesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tutkintavankeuslain (768/2005) 3 luvun 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on lais-
sa 736/2011, sekä

muutetaan 1 luvun 7 §, 2 luvun 5 b § ~~4 §:n 2 momentti ja~~ sekä 6 §:n otsikko ja 2 momentti, 3 lu-
vun 9 § ja 10 §:n 2 momentti, 4 luvun 4 §, 5 luvun 1 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti sekä
9 §:n 2 momentti, 6 luvun 7 §, 7 luvun 6 §, 8 luvun 9 §, 9 luvun 15 §:n 1 momentti ja 17 §:n 2 mo-
mentti, 10 luvun 10 §:n 3 momentti, 16 §:n 1—3 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 11 luvun 10 §:n
~~2—4 momentti ja 11 §:n 2 momentti~~, 12 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 13 luvun 8 §:n 1 momentti
ja 9 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 7 § sekä 2 luvun 6 §:n otsikko ja 2 momentti ~~ja 10 luvun 18
§:n 2 momentti~~ laissa 736/2011, 2 luvun 5 b § ja 5 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 291/2021, 3 lu-
vun 9 § ~~laissa 736/2011, 394/2015 ja 384/2017~~, 4 luvun 4 §, 5 luvun 8 §:n 2 ja 3 momentti, 8 lu-
vun 9 §, 10 luvun 10 §:n 3 momentti sekä 18 §:n 2 momentti ja 11 luvun 10 §:n 2—4 momentti
sekä 11 §:n 2 momentti laissa 1303/2021, 3 luvun 10 §:n 2 momentti, 7 luvun 6 §, ~~8 luvun 9 §,
9 luvun 17 §:n 2 momentti, 10 luvun 16 §:n 2 momentti, 11 luvun 10 §:n 3 ja 4 momentti sekä ja
13 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 394/2015, 4 luvun 4 §, 5 luvun 8 §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 mo-
mentti, 9 luvun 15 §:n 1 momentti sekä 10 luvun 16 §:n 1 momentti laissa 384/2017~~ sekä 6 luvun
7 § osaksi laissa 1641/2015 sekä 9 luvun 15 §:n 1 momentti ja 10 luvun 16 §:n 1 momentti laissa
384/2017, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

1 luku

Tutkintavankeuden toimeenpanon yleiset periaatteet

7 §

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan ratkaistavat asiat

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja voi yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen päätösvaltaan kuuluvan tutkintavangin sijoittamista, siirtoa ja poistumislupaa koskevan asian, jos on syytä epäillä vangin osallistuvan järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan taikka vankeusaikanaan jatkavan rikollista toimintaa tai vaarantavan turvallisuutta taikka jos se on perusteltua vangin turvallisuuden suojelemiseksi.

2 luku

Saapuminen vankilaan

~~4 §~~

~~*Tulotarkastus*~~

~~Rikosseuraamuslaitos saa ottaa tutkintavangista pakkokeinolaissa tarkoitetut henkilötuntemerkit.~~

5 b § (Uusi)

Päätösvalta

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty muu täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tutkintavangin etsintäkuuluttamisesta ja sen peruuttamisesta.

6 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset tulotarkastuksesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin ulkoilun epäämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies. Tutkintavangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä 3 §:n 2 momentin perusteella päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta 3 §:n 3 momentin perusteella päättää vankilan yksikönpäällikkö. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua. Perusruokavaliosta poikkeamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Tutkintavangin sopimusosastolle sijoittamisesta ja erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Tutkintavangin siirtämisestä päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies. Tutkintavangin 6 a §:ssä tarkoitetusta lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan yksikönpäällikköä kuultuaan.

~~Tutkintavangin 6 a §:ssä tarkoitetusta lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan yksikönpäällikköä kuultuaan.~~

Vankilan yksikönpäällikkö taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies päättää 8 §:ssä tarkoitetusta tutkintavangin päästämisestä vankilan ulkopuolelle. Jos vankilan ulkopuolella olo kestää pitempään kuin seitsemän vuorokautta, asiasta päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö.

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset tutkintavangin siirtämisestä, ruoka- ja perushuollosta, asumisesta sekä tupakoinnin järjestämisestä ja sytytysvälineiden hallussapidosta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

4 luku

Toiminta

4 §

Päätösvalta

Tutkintavangin osallistumisesta toimintaan ja 2 §:ssä tarkoitettua omasta työstä päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ~~vankilan~~ toimintoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

5 luku

Tutkintavangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuksien hallussapito

Tutkintavanki ei saa pitää hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää ainetta, rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita eikä huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä. Tutkintavanki ei saa pitää hallussaan toiselta tutkintavangilta ilman Rikosseuraamuslaitoksen lupaa saamaansa omaisuutta.

8 §

Päätösvalta

Edellä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua rahan tai maksuvälineiden käytön rajoittamisesta ja 4 momentissa tarkoitettua rahan tai maksuvälineiden toimittamisesta vankilan ulkopuolelle tai toiselle vangille päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies. Käyttörahan ja toimintarahan maksamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toimintoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettua Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käytön valvonnasta päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ~~hän~~ ~~tä~~ ~~hän~~ ~~siin~~ ~~tehtäviin~~ ~~erikseen nimeämänsä~~ ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. (Uusi 3 mom.)

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset:

- 1) tutkintavangin käyttöön annettavan maksukortin ominaisuuksista, käyttöön antamisesta, säilyttämisestä ja käytöstä;
- 2) omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä ja hävittämisestä;
- 3) omaisuusluettelosta ja siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään;
- 4) vankeuslain 9 luvun 6 §:ssä tarkoitetun provision maksamisesta ja provision määrästä sekä mainitussa pykälässä tarkoitetun toimintarahen suorittamatta jättämisestä.

6 luku

Sosiaali- ja terveydenhuolto

7 §

Päätösvalta

Tutkintavangin lääkkeiden hallussapidosta päättää Vankiterveydenhuollon yksikön lääkäri.
Vankilan yksikönpäällikkö päättää, kuultuaan mahdollisuuksien mukaan lääkäriä, lähettämisestä 2 §:ssä tarkoitettuun hoitoon tai tutkimukseen.

7 luku

Vapaa-aika

6 §

Tarkemmat määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset kirjastopalveluiden järjestämisestä silloin, kun tutkintavanki ei pääse käymään vankilan kirjastossa.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

9 §

Päätösvalta

Kirjeen ja muun postilähetysten tarkastamisesta 1 §:n 2 momentin nojalla sekä tällaisen lähetysten avaamisesta ja sen sisällön tarkastamisesta **mainitun pykälän** 3 momentin tai 4 §:n 2 momentin nojalla päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Kirjeen, muun postilähetysten tai viestin lukemisesta 2 §:n 1 momentin nojalla, 2 §:n 2 momentin mukaisesta lähettäjän selvittämisestä, 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu jäljennöksen ottamisesta, 2 a §:n 1 momentin mukaisesta lukemisesta ilmoittamisesta sekä lähetysten tai viestin 5 §:ssä tarkoitettu pidättämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ~~hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä~~ ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Viestin saa kuitenkin antaa luettavaksi myös sellaiselle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jolla on oikeus käsitellä turvallisuustietorekisterin tietoja. Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. **Puhelimen käytön keskeyttämisestä tai epämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.**

Sähköpostin **tai** internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai turvallisuudesta **taikka toiminnoista** vastaava virkamies.

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

15 §

Päätösvalta

Valvomattomasta tapaamisesta, asiamiehen tapaamisesta, lapsen tapaamisesta, vankien välisestä tapaamisesta, 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu valvotusta tapaamisesta, yhteydenpidosta videoyhteyden välityksellä sekä niiden peruuttamisesta päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Valvotun tapaamisen 1 §:n 3 momentin mukaisesta kuuntelusta teknisellä laitteella ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. Tapaamiskiellon määrittämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö taikka toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

17 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset tapaamisten järjestämisestä.

10 luku

Vankilan järjestys ja kurinpito

10 § (Uusi)

Kurinpitoasian käsittely

Järjestysrikkomus käsitellään siinä vankilassa, johon tutkintavanki on sijoitettu tai jossa tutkintavanki syyllistyi järjestysrikkomukseen. Vangin kuljetuksen aikana tekemä järjestysrikkomus käsitellään kuitenkin siinä vankilassa, johon tutkintavanki saapuu. Jos tutkintavanki siirretään järjestysrikkomuksen vuoksi avolaitoksesta suljettuun vankilaan, järjestysrikkomus voidaan käsitellä ja kurinpitorangaistus määrätä myös ~~arviointikeskuksessa tai~~ siinä vankilassa, johon vanki siirretään. (Uusi 3 mom.)

16 §

Päätösvalta

Järjestyssäännön vahvistaa operatiivisen toiminnan vastualueen johtaja.

Vankilan tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö tai, jos asia ei siedä viivytystä, turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Kurinpitorangaistuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö. Yksikönpäällikkö päättää myös, siirretäänkö rikos kurinpitorangaistuksen määräämisen sijasta poliisin tutkittavaksi.

18 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset kurinpitorangaistuksen täytäntöönpanosta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

11 luku

Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

10 §

Päätösvalta

Vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies päättää 7 §:ssä tarkoitetun verinäytteen ottamisesta. (Uusi 2 mom.)

Erityistarkastuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies. Yksittäistapauksessa operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajalla tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyllä operatiivisen toiminnan vastuualueen virkamiehellä on oikeus päättää erityistarkastuksen toimittamisesta.

Henkilönkatsastuksesta päättää vankilan yksikönpäällikkö.

11 § (Uusi)

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset päihteettömyyden valvonnassa noudatettavasta menettelystä antaa Rikosseuraamuslaitos.

12 luku

Muun henkilön tarkastaminen

8 §

Päätösvalta

Tapaajan henkilöntarkastuksesta ja vankilasta poistamisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Kiinni otetun henkilön säilöissäpidosta päättää vankilan yksikönpäällikkö.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

13 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

8 §

Päätösvalta

Sitomisesta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Tarkkailuun sijoittamisesta ja eristämistarkkailusta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Tutkintavangin erillään pitämisestä päättää vankilan yksikönpäällikkö.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset voimakeinojen käytöstä sekä turvaamistoimenpiteiden käytön, voimakeinojen ja voimankäyttövälineiden käytön koulutuksesta antaa Rikosseuraamuslaitos.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

valvotusta koevapaudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valvotusta koevapaudesta annetun lain (629/2013) 13 §:n 1—5 momentti, 40 §:n 2 momentti sekä 41 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 13 § laeissa 404/2015 ja 807/2017, 15 § sekä 32 §:n 1—5 momentti, 2, 4 ja 5 momentti laissa 404/2015, 32 §:n 1 momentti laissa 807/2017, 32 §:n 3 momentti laissa 1643/2015 sekä 40 § osaksi laeissa 397/2015 ja 404/2015, 40 §:n 2 momentti ja 41 §:n 2 momentti laissa 1305/2021, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

13 §

Elinkautisvangin koevapauden valmistelu

Kun valmistellaan elinkautista vankeutta suorittavan vangin valvottua koevapautta, vankila antaa lausuntonsa koevapauden edellytysten täyttymisestä. Lausuntoon on liitettävä ehdotus koevapauden rangaistusajan suunnitelmaksi, arvio rangaistusajan suunnitelman toteutumisesta sekä muut tarpeelliset asiakirjat. Ehdotuksen rangaistusajan suunnitelmaksi on sisällettävä 14 §:ssä tarkoitettut tiedot. Asiakirjoihin liitetään vangin sekä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kirjallinen suostumus. Ehdotus rangaistusajan suunnitelmaksi, muut tarpeelliset asiakirjat ja vankilan lausunto toimitetaan asiakasarvioinnin yksikköön.

Asiakasarvioinnin yksikön on tarvittaessa oltava yhteydessä koevapauden täytäntöönpanoon liittyviin viranomaisiin, laitoksiin, yhteisöihin ja yksityisiin henkilöihin. Asiakasarvioinnin yksikkö antaa lausuntonsa siitä, ylläpitääkö ja edistääkö valvottu koevapaus elinkautista vankeutta suorittavan vangin valmiuksia sijoittua yhteiskuntaan, sekä selvittää muiden valvotun koevapauden edellytysten täyttymisen. Vankiterveydenhuollon yksikön lausunnosta säädetään erikseen.

~~15 §~~

~~*Rangaistusajan suunnitelman vahvistaminen*~~

~~Vankilan yksikönpäällikkö tai 13 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa asiakasprosessien vastualueen johtaja vahvistaa rangaistusajan suunnitelman, ja siihen liitetään 10 §:ssä tarkoitettu vangin kirjallinen suostumus. Rangaistusajan suunnitelma annetaan vangille kirjallisesti.~~

32 §

Päätösvalta

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasprosessien vastualueen johtaja päättää elinkautista vankeutta suorittavan vangin valvottuun koevapauteen **sijoittamisesta. Rikosseuraamuslaitoksen asiakasprosessien vastualueen johtaja päättää** 21 §:n 1 momentissa tarkoitettua luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa, jos lupa koskee poistumista Suomen valtion alueelta.

Vankilan yksikönpäällikkö päättää muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen vankien valvottuun koevapauteen sijoittamisesta. Vankilan yksikönpäällikkö päättää myös 22 §:n 3 momentissa tarkoitettua täytäntöönpanon tulevan uuden rangaistuksen vaikutuksesta koevapauden täytäntöönpanon jatkamiseen **sekä 25 §:ssä ja 25 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua** valvotun koevapauden peruuttamisesta kokonaan tai määräajaksi ja ~~26 §:ssä tarkoitettua~~ vankilaan palauttamisesta.

Vankiterveydenhuollon yksikön lääkäri päättää 4 §:ssä tarkoitettua lääkehoidon sekä muun hoidon ja tuen aloittamisesta, valvonnasta ja lopettamisesta. Kiireellisessä tapauksessa lääkehoidon voi tilapäisesti keskeyttää myös 20 §:ssä tarkoitettua sairaalassa tai erityissairaanhoidon yksikössä toimiva lääkäri. Tieto hoidon väliaikaisesta keskeyttämisestä välitetään viipymättä Vankiterveydenhuollon yksikön lääkärille, joka tekee lopullisen päätöksen lääkehoidosta.

Vankilan yksikönpäällikkö, yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja tai rikosseuraamusesimies päättää **14**

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

§:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelmasta, 16 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta, 19 §:ssä tarkoitetun verinäytteen ottamisesta, 21 §:n 1 momentissa tarkoitetusta luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa, 23 §:ssä tarkoitetun suostumuksen peruuttamisen aiheuttamista seurauksista, ~~26 §:ssä tarkoitetun varoituksen antamisesta ja 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisesta~~, ja 25 a §:n 1 momentissa tarkoitettua huomautuksesta ja varoituksesta.

Täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö tai **muu** Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty ~~muu~~ virkamies päättää rangaistusajan laskemisesta ja 28 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajaksi lukemisesta. Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai **muu** Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää 37 §:ssä tarkoitetun etsintäkuulutuksen antamisesta ja peruuttamisesta.

40 §

Muutoksenhaku

~~Oikaisuvaatimus kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtajalle voidaan tehdä päätöksestä, joka koskee:~~

- ~~1) 11 §:ssä tarkoitettua vangin hakemusta koevapauteen sijoittamisesta;~~
- ~~2) 21 §:ssä tarkoitettua tilapäistä lupaa olla noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaan sisältyvää velvollisuutta;~~
- ~~3) 26 §:n 3 momentissa tarkoitettua varoitusta;~~
- ~~4) 25 §:ssä ja 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua valvotun koevapauden peruuttamista;~~
- ~~5) 28 §:ssä tarkoitettua rangaistusajaksi lukemista;~~
- ~~6) 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamista.~~

Muutoin oikaisuvaatimuksen ja valituksen käsittelyssä noudatetaan, mitä vankeuslain 20 luvun 3–9 §:ssä säädetään. Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen, jos kyse on asiakasprosessien vastuualueen johtajan 32 §:n 1 momentin nojalla tekemästä päätöksestä.

41 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos voi antaa **tarkempia määräyksiä**:

- 1) valvotun koevapauden valmistelusta;
- 2) menettelystä alaikäisen lapsen mielipiteen selvittämisessä;
- 3) 9 §:ssä tarkoitetuista tilanteista, joissa valvottuun koevapauteen sijoittaminen on ilmeisen tarpeeton;
- 4) valvonnan suorittamisesta **ja päihitteettömyyden valvonnassa noudatettavasta menettelystä**;
- 5) toimintavelvollisuudesta poikkeamisen perusteista;
- 6) 28 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pakottavista ja ennalta arvaamattomista tilanteista;
- 7) 39 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

yhdykskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 1—3 momentti, 58 §:n 2 momentti, 87 §, 88 §:n 1 momentti sekä 91 §, sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 2 momentti sekä 30 §:n 2 momentti laissa 385/2017 ja 87 ja 91 § laissa 1304/2021 sekä 88 §:n 1 momentti laissa 862/2020, seuraavasti:

27 § (Uusi)

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat määräykset päihitteettömyyden valvonnassa noudatettavasta menettelystä antaa Rikosseuraamuslaitos keskuhallintoyksikkö.

30 §

Päätösvalta

Rikosseuraamuslaitoksen Yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö päättää toimenpiteistä, joita 24 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettu törkeästä velvollisuuksien rikkomisesta aiheutuu.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö päättää:

- 1) 15 §:ssä tarkoitettu rangaistuksen suorittamisen alkamisajasta;
- 2) 16 §:ssä tarkoitettu täytäntöönpanon lykkäyksestä ja keskeytyksestä sekä lykkäyksen ja keskeytyksen peruuttamisesta;
- 3) 17 ja 46 §:ssä tarkoitettu täsmennetystä rangaistusajan suunnitelmasta;
- 4) 22 §:ssä tarkoitettu verinäytteen ottamisesta;
- 5) 24 §:ssä tarkoitettu noudon pyytämisestä;
- 6) 24 a §:n 1 momentissa tarkoitettu huomautuksesta ja varoituksesta;

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

7) 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanon aloittamisen kieltämisestä tai täytäntöönpanon keskeyttämisestä;

8) 60 §:n 4 momentissa ja 76 §:ssä tarkoitetusta valvonnan lakkauttamisesta.

Jos asia ei siedä viivytystä, siitä voi päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty vankilan yksikönpäällikkö, apulaisjohtaja tai rikosseuraamusesimies. (Uusi 3 mom.)

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies päättää valvontarangaistuksen rangaistusajan laskemisesta ja päättää valvontarangaistuksesta ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä. Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty ~~muu Rikosseuraamuslaitoksen~~ täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää 34 §:ssä tarkoitetun etsintäkuulutuksen antamisesta ja peruuttamisesta.

Valvoja tai muu rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä tehtävään määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies päättää:

- 1) 18 §:ssä tarkoitetusta täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta;
- 2) muusta 22 §:ssä tarkoitetusta päihteettömyyden valvonnasta kuin verinäytteen ottamisesta;
- 3) 23 §:ssä tarkoitetusta oikeudesta olla noudattamatta täsmennettyyn rangaistusajan suunnitelmaan sisältyvää velvollisuutta esteen vuoksi;
- 4) 24 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta huomautuksesta;
- 5) 32 §:ssä tarkoitetusta matkakustannusten korvaamisesta;
- 6) 50 §:ssä tarkoitetusta turvatarkastuksesta. (Uusi 5 mom.)

58 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos voi antaa tarkemmat määräykset rangaistusajan laskemisesta sekä menettelystä 22 §:ssä tarkoitetun päihteettömyyden ja 41 §:ssä tarkoitettuun toimintaan osallistumisen valvonnassa.

87 §

Oikaisuvaatimuksen päätösvalta ja käsittely

Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen 86 §:n 1 - 6 sekä 8 ja 9 kohdassa tarkoitetuissa asioissa. Mainitun pykälän 7 kohdan päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ratkaisee täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus toimitetaan kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtajalle, yhdyskunta-seuraamustoimiston yksikönpäällikölle tai vankilan yksikönpäällikölle. Jos kyse on 86 §:n 7 kohdassa tarkoitetusta valvontarangaistuksen rangaistusaikaa koskevasta päätöksestä, oikaisuvaatimus toimitetaan täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikölle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

88 §

Valitus hallintotuomioistuimeen

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus Rikosseuraamuslaitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

— — — — —

91 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekeminen ei keskeytä 86 §:n 7 ja 8 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuvaatimusta käsittelevä kehittämisen ja ohjauksen vastualueen johtaja tai täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö taikka valitusta käsittelevä tuomioistuin toisin päättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (801/2017) 9 §:n 4 momentti, 28 ja 29 §, 35 §:n 2 ja 3 momentti, 37 §:n 1 momentti sekä 38 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 29 § ja 38 §:n 2 momentti laissa 1306/2021 sekä 37 §:n 1 momentti laissa 863/2020, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 §

Valvonta-ajan täytäntöönpanon valmistelu

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarvioinnin yksikön on ennen rangaistusajan suunnitelman määräysten vahvistamista pyydettävä Vankiterveydenhuollon yksiköltä arvio valvontaan sijoitet-tavan vangin riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen.

28 §

Vankeudeksi muunnetun valvonta-ajan suorittaminen

Rikosseuraamuslaitos voi päästää tuomitun, jonka valvonta-aika on muunnettu vankeudeksi, uudestaan suorittamaan valvonta-aikaa, jos tuomitun edellytykset suoriutua valvonta-ajasta ovat parantuneet siten, että hänen voidaan perustellusti olettaa suoriutuvan valvonta-ajasta. Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarvioinnin yksikkö antaa lausuntonsa valvonta-ajan suorittamisen edellytyksistä. Valvonta-ajasta suoritetaan tällaisessa tapauksessa ennen vankeudeksi muuntamista suorittamatta oleva osa, josta vankeutena suoritettu aika vähennetään.

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarvioinnin yksikön on arvioidessaan valvonta-ajan jatkamis-ta tehtävä 8–10 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet viimeistään kolmen kuukauden kuluttua valvonta-ajan muuttopäätöksestä ja sen jälkeen enintään kolmen kuukauden välein.

29 §

Päätösvalta

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarvioinnin yksikkö päättää 8 §:ssä tarkoitetusta rangaistus-ajan suunnitelmasta ja päättää 15 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta.

Täytäntöönpanoyksikön yksikönpäällikkö tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty muu täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää rangaistusajan laskemisesta ja 22 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajaksi lukemisesta. Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää 34 §:ssä tarkoitetun etsintäkuulutuksen antamisesta ja peruuttamisesta.

Vankilan yksikönpäällikkö, rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnois-ta tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällik-kö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja päättää:

1) 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun verinäytteen ottamisesta;
2) 14 §:n 1 momentissa tarkoitetusta luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa;

~~3) 14 §:n 2 momentissa tarkoitetusta ilmoituksen johdosta tehtävästä päätöksestä;~~

3) 16 §:ssä tarkoitetusta selvityksestä ja esityksestä syyttäjälle;

4) 17 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta huomautuksesta ja kirjallisesta varoituksesta;

5) 19 §:n 2 momentissa tarkoitetusta törkeän velvollisuuksien rikkomista koskevan selvityk-sen toimittamisesta syyttäjälle;

6) 24 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä käräjäoikeudelle.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

~~8) 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisesta.~~
~~Yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja päättää 34 §:ssä tarkoitettua etsintäkuulutuksesta.~~

Rikosseuraamuslaitoksen virkamies päättää muusta 13 §:ssä tarkoitettua päihteettömyyden valvonnasta kuin verinäytteen ottamisesta, 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvasta olla noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa, ja 17 §:ssä tarkoitettua turvatarkastuksesta sekä turvatarkastuksessa löydettyjen esineiden ja aineiden poisottamisesta, ja 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua selvityksestä, 21 b §:ssä tarkoitettua sitomisesta ja 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisesta.

Pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies päättää tämän lain 20 §:ssä tarkoitettua noudosta Rikosseuraamuslaitoksen pyynnöstä sekä 16 ja 18 §:ssä tarkoitettua valvottavan säilöönnotosta.

Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää vankilan yksikönpäällikön esityksestä 28 §:ssä tarkoitettua tuomitun sijoittamisesta suorittamaan jäljellä olevaa valvonta-aikaa.

35 §

Muutoksenhaku

Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtaja ratkaisee 1 momentissa tarkoitettua oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus toimitetaan kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtajalle, yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle tai vankilan yksikönpäällikölle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä. Muutoin oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 91 ja 92 §:ssä säädetään.

37 §

Valitus hallintotuomioistuimeen

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus Rikosseuraamuslaitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

38 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos voi antaa tarkempia määräyksiä:

1) valvonta-ajan valmistelusta;

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

- 2) valvonta-ajan suorittamisesta ja päihitteettömyyden valvonnassa noudatettavasta menettelystä;
- 3) toimintavelvollisuudesta poikkeamisen perusteista;
- 4) 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pakottavista ja ennalta arvaamattomista tilanteista sekä mainitussa momentissa tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä;
- 5) vapauttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 4 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1301/2021) 4 §:n 1 ja 2 momentti sekä 14 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1644/2015, seuraavasti:

4 §

Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmän rekisterit

Tässä laissa tarkoitettujen tietojen käsittelemiseksi Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisen ja ohjauksen vastuualue pitää Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmää ja siihen kuuluvia rekistereitä.

Tässä laissa tarkoitettujen henkilötietojen rekisterinpitäjä on Rikosseuraamuslaitoksen kehittäminen ja ohjauksen vastuualue. (Uusi 2 mom.)

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

14 §

Tietojen käsittelyyn oikeutetut

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään ~~poiketen~~:

2) 11 §:ssä tarkoitetun turvallisuustietorekisterin tietoja saavat käsitellä vain Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen erikseen nimeämät Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain (1316/2006) 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 3 momentti sekä 30 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 § osaksi laissa 716/2012, 6 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti laissa 716/2012, 9 §:n 3 momentti laissa 738/2014, 24 § osaksi laissa 739/2011 ja 716/2012 sekä 25 §:n 1 momentti osaksi laissa 739/2011, seuraavasti:

4 §

Yksikönpäällikkö

Koulutuskeskuksella on yksikönpäällikkö, jonka Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja nimitää.

Yksikönpäällikön tehtävänä on johtaa ja kehittää koulutuskeskuksen toimintaa sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta, laadusta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Yksikönpäällikön tehtävistä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Päätösvalta

Koulutuskeskukselle kuuluvat asiat ratkaisee yksikönpäällikkö, jollei tässä laissa tai sen nojalla valtioneuvoston asetuksessa toisin säädetä. **Rikosseuraamuslaitoksen** työjärjestyksessä voidaan yksikönpäällikön toimivaltaan kuuluva asia antaa koulutuskeskuksen muun virkamiehen ratkaistavaksi lukuun ottamatta laissa tai valtioneuvoston asetuksessa yksikönpäällikön ratkaistavaksi säädettyjä asioita. Työjärjestyksen sisällöstä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Ammatilliseen tutkintoon johtava koulutus

Koulutuskeskus antaa rikosseuraamusalan ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisen ja ohjauksen vastuualue vahvistaa vuosittain tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen määrän koulutuskeskuksen yksikönpäällikön esityksestä.

9 §

Opiskelijaksi ottaminen ammatilliseen tutkintoon johtavaan koulutukseen

Opiskelijaksi ammatilliseen tutkintoon johtavaan koulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on:

- 1) hakuajan päättymiseen mennessä täyttänyt 18 vuotta;
- 2) hakuajan päättymiseen mennessä suorittanut vähintään toisen asteen ammatillisen tutkinnon (ammattillinen perustutkinto, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto), lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitetun tutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon taikka edellä tarkoitettuja tutkintoja vastaavat ulkomaiset opinnot;
- 3) terveydentilaltaan ja muilta ominaisuuksiltaan rikosseuraamusalan työhön sopiva;
- 4) suorittanut hyväksytysti valintakokeen; sekä
- 5) saanut vähintään B-luokan ajo-oikeuden.

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi myöntää poikkeuksen 1 momentin 2 kohdan mukaisista edellytyksistä, jos hakijalla voidaan muuten katsoa olevan riittävät tiedot ja taidot asianomaisia opintoja varten.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee antaa koulutuskeskukselle opiskelijaksi ottamisen arvioinnissa tarvittavat terveydentilaansa koskevat tiedot. Turvallisuusselvityksen hakemisesta säädetään turvallisuusselvityslaisissa (726/2014).

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

10 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijat tutkintoon johtavaan koulutukseen valitsee koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö. Opiskelijat muuhun rikosseuraamusalan koulutukseen valitsee koulutuskeskus.

18 §

Työssäoppiminen

Työssäoppimisjakson ajalta maksettavasta palkkauksesta päättää Rikosseuraamuslaitoksen hallinto- ja tukipalveluista vastaava vastuualue. Jos työssäoppiminen suoritetaan muun alan yksikössä, palkkauksesta sovitaan työssäoppimispaikan kanssa.

21 §

Opiskeluaika

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi opiskelijan pyynnöstä siirtää tämän opiskeluoikeutta siihen asti, että kyseinen koulutus seuraavan kerran aloitetaan, kuitenkin enintään yhdellä vuodella.

22 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi määrätä opiskeluoikeuden tutkintoon johtavassa koulutuksessa menetetyksi:

1) jos opiskelijaksi hyväksytty ei ole ilmoittautunut koulutuskeskuksen opiskelijaksi 11 §:ssä säädetyllä tavalla eikä koulutuskeskus perustellusta syystä hyväksy asetetun määräajan jälkeen tapahtunutta ilmoittautumista;

2) jos opiskelijalla on todettu sellainen sairaus tai vamma, joka ilmeisesti on pysyvästi esteenä koulutukseen osallistumiselle ja tutkinnon suorittamiselle; tai

3) jollei opiskelija ole suorittanut opintojaan opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa eikä koulutuskeskus erityisestä syystä myönnä hänelle lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

23 §

Opiskelun keskeyttäminen

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi keskeyttää tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevan hakemuksesta tämän opiskelun enintään kahden vuoden määräajaksi.

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi omasta aloitteestaan keskeyttää tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevan opiskelun enintään yhden vuoden määräajaksi kerrallaan pitkäaikaisen sairauden vuoksi tai jos opiskelija ei kykene suorittamaan opintojaan hyväksytysti opetus-suunnitelman mukaisesti, opiskelijan tekemäksi epäillyn rikoksen esitutkinnan ajaksi tai muusta vastaavasta painavasta syystä. Opiskelijan tulee pyydettyä antaa koulutuskeskukselle terveydentilansa arviointiin tarvittavat tiedot.

24 §

Huomautus ja varoitus

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevalle kirjallisen varoituksen, jos tämä:

- 1) on käyttäytynyt koulutuksen aikana Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle sopimattomalla tavalla,
- 2) on laiminlyönyt opetukseen osallistumisen; tai
- 3) on rikkonut koulutuskeskuksen järjestyssääntöä.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta rikosseuraamusalalla toimivalle virkamiehelle kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon. Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi antaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevalle kirjallisen varoituksen myös, jos tämä kieltäytyy 17 §:ssä tarkoitetusta päihdetestauksesta tai antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen.

25 §

Koulutuksesta erottaminen

Koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö voi erottaa opiskelijan tutkintoon johtavasta koulutuksesta, jos tämä:

- 1) on antanut koulutukseen pyrkiessään sellaisia vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, jotka olisivat voineet estää koulutukseen valinnan, taikka jättänyt kertomatta sellaisen itseään koskevan olennaisen seikan, joka olisi voinut muodostua valinnan esteeksi;
- 2) on syyllistynyt koulutuksen aikana sellaiseen rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta rikosseuraamusalalle taikka muutoin käyttäytynyt Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle sopimattomalla tavalla eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

3) tutkintoa suorittaessaan kieltäytyy 17 §:ssä tarkoitetusta päihdetestauksesta taikka antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

4) ei jatka opiskeluaan 23 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä taikka perusteita koulutuksen jatkamiselle ei enää ole;

5) laiminlyö toistuvasti tai olennaisella tavalla opetukseen osallistumisen; taikka

6) on toistuvasti tai olennaisella tavalla rikkonut koulutuskeskuksen järjestyssääntöä.

27 §

Järjestyssääntö

Järjestyssäännön vahvistaa koulutuskeskuksen yksikönpäällikkö.

30 §

Oikaisuvaatimus

Aikaisempien opintojen ja osaamisen hyväksi lukemisen oikaisemista koskevaan 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ja opintosuorituksen arvioinnin oikaisemista koskevaan 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opettajan päätökseen tyytymätön voi hakea siihen kirjallisesti oikaisua koulutuskeskuksen yksikönpäälliköltä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain (1635/2015) 6 §:n 1-4 momentti ja 11 §:n 2 momentti,

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1-4 momentti laissa 189/2019, seuraavasti:

6 §

Potilasrekisterissä olevien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä potilastietojen luovuttamisesta ilman potilaan kirjallista suostumusta säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 13 §:n 3 ja 4 momentissa tai muussa laissa, saa vankien ja tutkintavankien terveydenhuollosta vastaava lääkäri tai hänen ohjeidensa mukaan muu terveydenhuollon ammattihenkilö luovuttaa potilasrekisteriin talletettuja tietoja seuraavasti:

1) asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikölle tai vankilan yksikönpäällikölle taikka Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa olevalle virkamiehelle sellaiset vangin tai tutkintavangin väkivalta-, itsemurha- tai tartuntatautiriskiä taikka muita vastaavia sairaudesta johtuvia riskejä koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä kyseisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden suojaamiseksi taikka muiden henkilöiden hengen, terveyden tai turvallisuuden vaarantumisen estämiseksi;

2) asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikölle tai vankilan yksikönpäällikölle taikka Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle toiminnoista vastaavalle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle sellaiset työntekijän työturvallisuuden varmistamiseen liittyvät tiedot, jotka ovat välttämättömiä arvioitaessa vangin tai tutkintavangin työkykyä hänen sijoittamiseen työhön, sekä sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä arvioitaessa vangin tai tutkintavangin toimintakykyä hänen sijoittamiseen opiskeluun tai muuhun toimintaan;

3) asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikölle tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle sellaiset vangin terveydentilaa ja hoitoa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä arvioitaessa yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 70 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua väkivalta- tai seksuaalirikokseen syyllistymisen riskiä;

4) vankilan yksikönpäällikölle sellaiset 3 kohdassa tarkoitettuun väkivalta- tai seksuaalirikokseen syyllistymisen riskiä koskevaan arvioon sisältyvät vangin terveydentilaa ja hoitoa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä päätettäessä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:n nojalla ehdonalaiseen vapauteen päästettävän vangin asettamisesta koeajaksi valvontaan;

5) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu elinkautisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain (781/2005) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettun vangin vapauttamisasian käsitteleminen, mainitun asian käsittelemiseksi väkivaltariskiarvio sekä asiakasarvioinnin yksikön, vankilan tai yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle toiminnoista vastaavalle virkamiehelle arvioidun väkivaltariskin nojalla järjestettävän toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi kirjallinen lausunto väkivaltariskiarvion johtopäätöksistä;

6) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu rikoslain 2 c luvun 11 §:ssä, sellaisena kuin se on laeissa 780/2005, 735/2015 ja 1718/2015, tarkoitettu koko rangaistus- ta vankilassa suorittavan vangin vapauttamisasian käsitteleminen, mainitun asian käsittelemiseksi vaarallisuusarvio sekä asiakasarvioinnin yksikön, vankilan tai yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle toiminnoista vastaavalle virkamiehelle arvioidun väkivaltariskin nojalla järjestettävän toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi kirjallinen lausunto vaarallisuusarvion johtopäätöksistä; (Uusi 6 kohta)

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

7) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jonka virkatehtäviin kuuluu yhdistelmärangaistukseen tuomitun vangin valvonta-ajan valmistelu, valmistelua varten arvio vangin riskistä syyllisyyttä väkivaltarikokseen. (Uusi 7 kohta)

Ilman potilaan suostumusta potilasrekisteristä voidaan luovuttaa Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa oleville terveydenhuollon ammattihenkilöille heidän terveyden- tai sairaanhoidon tehtävissään välttämättömät tiedot.

Rikosseuraamuslaitoksen muulle henkilöstölle kuin terveydenhuollon ammattihenkilöille voidaan ilman rekisteröidyn kirjallista suostumusta ilmaista vain sellaisia 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja, joista ei ilmene sairauden laatu eikä muu terveydentilan tai hoidon yksityiskohta.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun asiakasarvioinnin yksikön laatiman väkivalta- tai seksuaalirikokseen syyllistymisen riskiä koskevan arvion johtopäätöksistä saa luovuttaa kirjallisen lausunnon yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikölle tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätyle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle suunniteltaessa ja toteutettaessa arvion edellyttämää ehdonalaisen vapauden valvontaan sisältyvää toimintaa.

11 §

Tarkastusoikeus

Tarkastaja on päästettävä vankilaan ja kaikkiin Vankiterveydenhuollon yksikön toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi, ja annettava niistä maksutta tarkastajan pyytämät jäljennökset. Tarkastajalla on myös oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusoikeutta ei ole pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin. Valokuvia ei saa ottaa vangeista eikä tutkintavangeista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 6 §, sellaisena kuin se on laissa 165/1998, seuraavasti:

25 luku

Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

6 §

Vangittu taikka vankeusrangaistusta tai muuntorangaistusta suorittava henkilö saa rikosasiassa ilmoittaa tyytymättömyyttä vankilan yksikönpäällikölle. Jos tyytymättömyyden ilmoittamisen määräaika päättyy tällaisen henkilön ollessa oikeudenkäynnin tai vanginkuljetuksen vuoksi rangaistuslaitoksen ulkopuolella, hän saa ilmoittaa tyytymättömyyttä vankilaan saapumisensa jälkeisenä päivänä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

rikoslain 2 c luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 2 c luvun 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 628/2013, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

2 c luku

Vankeudesta ja yhdistelmärangaistuksesta

10 §

Ehdonalainen vapauttaminen elinkautisesta vankeudesta

Ennen kuin elinkautiseen vankeuteen tuomittu päästetään ehdonalaiseen vapauteen, hänet voidaan sijoittaa valvottuun koevapauteen. Jos Rikosseuraamuslaitos katsoo, että ennen ehdonalaista vapauttamista ilmitulleen rikoksen tai valvotusta koevapaudesta annetun lain 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen peruuttamisen tai mainitun lain 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun koevapauden peruuttamisen vuoksi ehdonalaista vapauttamista on harkittava uudelleen, sen on saatettava asia Helsingin hovioikeuden uudelleen käsiteltäväksi. Samoin on meneteltävä valvotusta koevapaudesta annetun lain 28 §:ssä ja vankeuslain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa rangaistusajaksi lukemista koskevissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

pakkokeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 12 h §:n 1 momentti, 12 i §:n 1 momentti ja 12 k §:n 2 momentti, 4 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 11 luvun 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 12 h §:n 1 momentti ja 11 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 101/2018 sekä 2 luvun 12 i §:n 1 momentti ja 12 k §:n 2 momentti laissa 509/2019, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

2 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen ja tutkinta-aresti

12 h §

Poikkeushupa ja tutkinta-arestin sisällön muuttaminen

Vankilan yksikönpäällikkö tai yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö saa perustelusta syystä yksittäistapauksessa myöntää luvan vähäiseen poikkeamiseen tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetetusta velvollisuudesta. Tutkinta-arestiin määrätty voi saattaa poikkeusluvan epäämistä koskevan asian syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

12 i §

Velvollisuuksien rikkominen

Jos Rikosseuraamuslaitos tekemänsä selvityksen perusteella toteaa, että tutkinta-arestiin määrätty on rikkonut lievästi ja ilman 12 h §:n 2 momentissa tarkoitettua syytä hänelle asetettuja velvollisuuksia, Rikosseuraamuslaitos antaa hänelle kirjallisen varoituksen. Sen antamisesta päättää yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikkö.

12 k §

Etsintäkuuluttaminen

Vankeuslaissa (767/2005) tarkoitettu täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty muu täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tutkinta-arestiin määrätyn etsintäkuuluttamisesta ja etsintäkuulutuksen peruuttamisesta.

4 luku

Yhteydenpidon rajoittaminen

4 §

Yhteydenpidon rajoittamisesta päättäminen

Yhteydenpidon rajoittamisesta kiinniottamisen ja pidättämisen aikana päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Tutkinta-vankeuteen liittyvästä yhteydenpidon rajoittamisesta ja sen voimassaolon jatkamisesta päättää pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai vankilan yksikönpäällikön esityksestä vangitsemisesta päättävä tuomioistuin. Yhteydenpidon rajoittamisesta voi en-

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

nen tuomioistuimen ratkaisua väliaikaisesti päättää pidättämiseen oikeutetun virkamiehen esityksestä vankilan yksikönpäällikkö tai, jos tutkintavanki on sijoitettu poliisin säilytystilaan, pidättämiseen oikeutettu virkamies.

11 luku

Erinäiset säännökset

4 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset:

- 1) tutkinta-arestin valvonnan suorittamisesta;
- 2) 2 luvun 12 h §:ssä tarkoitettua poikkeusluvasta;
- 3) tutkinta-arestin suorittamisajan laskemisesta ja kirjaamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

haastemieslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan haastemieslain (505/1986) 6 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 779/2019, seuraavasti:

6 §

Muut tiedoksiantoon oikeutetut

Haastamisen ja tiedoksiannon ovat oikeutettuja suorittamaan niin kuin haastemies:

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

- 1) poliisimies, syyttäjä, kihlakunnanvouti, rajavartiomies, pidättämiseen oikeutettu tullimies, tehtävään määrätty muu tullimies sekä käräjänotaari;
 - 2) tuomioistuimen tai poliisilaitoksen päällikön määräämä asianomaisen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies;
 - 3) Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on vanki;
 - 4) puolustusvoimissa joukko-osaston komentajan tai häneen rinnastettavan esimiehen määräämä virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on rikoslain (39/1889) 45 luvussa tarkoitettu; sekä
 - 5) Suomen edustustossa ulkoministeriön tehtävään valtuuttama kunniakonsuli tai edustuston palveluksessa toimiva henkilö.
- — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

14.

Laki

elinkautisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkautisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain (781/2005) 1 §:n 2-4 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 5 §:n 2 momentti sekä 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2-4 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti ja 5 §:n 2 momentti laissa 737/2011 sekä 9 § laissa 802/2017, seuraavasti:

1 §

Hakemus

— — — — —

Rikosseuraamuslaitoksen on hakemuksen johdosta annettava lausunto hovioikeudelle. Lausunnossaan Rikosseuraamuslaitoksen on todettava, puoltaako vai vastustaako se vapauttamista ja onko vanki määrättävä rikoslain (39/1889) 2 c luvussa tarkoitettuun valvottuun koevapauteen. Lausuntoon on liitettävä Rikosseuraamuslaitoksen arvio vapauttamisen edellytyksistä ja muu vankia koskeva selvitys. Elinkautiseen vankeuteen tuomittua koskevaan lausuntoon on lisäksi liitettävä arvio vangin riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Vankeuslain (767/2005) 10 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa tai muusta erityisestä syystä Rikosseuraamuslaitos voi tehdä hakemuksen vangin vapauttamisesta.

Rikosseuraamuslaitoksen on annettava 2 momentissa tarkoitettu lausunto ja 3 momentissa tarkoitettu hakemus liitteineen vangille tiedoksi.

3 §

Asian käsittely Helsingin hovioikeudessa

— — — — —
Hovioikeus voi omasta aloitteestaan päättää asiantuntijalausunnon hankkimisesta, todistelun vastaanottamisesta taikka kirjallisen todisteen tai muun asiakirjan esittämisestä. Tuomioistuimen hankkiman selvityksen johdosta vangille ja Rikosseuraamuslaitokselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Asiassa on järjestettävä suullinen käsittely, jos vanki sitä vaatii, ja muutoinkin, jollei se ole selvästi tarpeetonta. Vanki ja Rikosseuraamuslaitoksen edustaja on kutsuttava suulliseen käsittelyyn. Suullisessa käsittelyssä voidaan kuulla vankia, Rikosseuraamuslaitoksen edustajaa, todistajaa tai muuta henkilöä ja ottaa vastaan muuta selvitystä. Jos vanki ei saavu suulliseen käsittelyyn, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta, jollei hovioikeus pidä hänen henkilökoh- taista kuulemistaan tarpeellisena.

— — — — —

5 §

Oikeusapu

— — — — —
Rikosseuraamuslaitoksen asian selvittämistä varten nimeämälle todistajalle tai muulle henkilöille aiheutuneet kustannukset maksetaan valtion varoista siten kuin valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) säädetään. Vankia ei kuitenkaan voida velvoittaa korvaamaan näitä kustannuksia valtiolle.

9 §

Ehdonalaisten vapauttamisen täytäntöönpanonkielto

Kun Rikosseuraamuslaitos saattaa ehdonalaista vapauttamista koskevan asian rikoslain 2 c luvun 10 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla Helsingin hovioikeuteen uudelleen käsiteltäväksi, hovioikeus voi kieltää ehdonalaista vapauttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon uuden käsittelyn ajaksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

15.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain (1379/2010) 6 § seuraavasti:

6 §

Yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen kanssa

Vankeuslain (767/2005) 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun päiväjärjestyksen valmistelee Rikosseuraamuslaitos yhteistyössä vankilan perheosaston henkilökunnan kanssa, ja sen vahvistaa vankilan yksikönpäällikkö.

Lastensuojelun toteuttamiseksi järjestetään neuvotteluja lastensuojelulain 31 §:n mukaisesti. Jos vanhemman tilanteessa tapahtuu muutoksia, jotka saattavat edellyttää lapsen asiakassuunnitelman tarkistamista, vankilan yksikönpäällikön on viipymättä ilmoitettava asiasta lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 5 e §:n 2 momentti, 9 a §:n 2 momentti, 9 b §:n 2 momentti, 9 e §:n 1 momentti, 9 f §, 24 §:n 2 momentti sekä 26 - 28 §,

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

sellaisina kuin ne ovat, 5 e §:n 2 momentti, 9 a §:n 2 momentti, 9 b §:n 2 momentti, 9 e §:n 1 momentti, 9 f §, 24 §:n 2 momentti sekä 27 ja 28 § laissa 988/2014 sekä 26 § laeissa 988/2014 ja 864/2020, seuraavasti:

5 e §

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämiseen viran puolesta samoin kuin puolustajaan muutoinkin sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää Rikosseuraamuslaitos. Puolustajan voi määrätä myös säilöön ottamista käsittelevä kärjäoikeus tai muu tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

9 a §

Toisessa Pohjoismaassa annetun yhdyskuntapalvelun siirtämisen edellytykset

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitettulle rangaistuksen täytäntöönpanon siirrolle on Rikosseuraamuslaitoksen suostumus. Suostumus voidaan antaa, jos yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano Suomessa tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia edistäisi hänen mahdollisuuksiaan sopeutua yhteiskuntaan.

9 b §

Toisessa Pohjoismaassa annetun yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano Suomessa

Jos 9 a §:ssä tarkoitettuun yhdyskuntapalveluun on Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa liitetty ehtoja tai määräyksiä, joita Suomessa ei ole mahdollista panna täytäntöön, Rikosseuraamuslaitos voi vahvistaa muutoksia niihin.

9 e §

Suomessa tuomitun yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano toisessa Pohjoismaassa

Suomessa tuomittu yhdyskuntapalvelu tai ehdollinen vankeusrangaistus, jonka oheisrangaistuksena on tuomittu yhdyskuntapalvelua, voidaan siirtää täytäntöön pantavaksi Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, jos asianomaisen maan toimivaltainen viranomainen tähän suostuu. Edellytyksenä siirron esittämiselle on, että Rikosseuraamuslaitos arvioi, että yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano toisessa Pohjoismaassa tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia edistäisi hänen mahdollisuuksiaan sopeutua yhteiskuntaan.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

9 f §

Toisessa Pohjoismaassa päätetty muutos, muuntaminen ja kumoaminen

Jos toimivaltainen viranomainen Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa muuttaa Suomessa täytäntöön pantavaksi siirrettyyn yhdyskuntapalveluun liittyviä ehtoja tai määräyksiä, joita tuomittu on velvollinen noudattamaan, tai jos viranomainen muuntaa taikka kumoaa 9 a §:ssä tarkoitetun yhdyskuntapalvelun, päätös on pätevä myös Suomessa. Jos muutettuja ehtoja tai määräyksiä Suomessa ei ole mahdollista panna täytäntöön, Rikosseuraamuslaitos voi vahvistaa muutoksia niihin.

24 §

Rikosseuraamuslaitos ratkaisee, onko 5, 9 a, 10 tai 17 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostuttava. Oikeusrekisterikeskus päättää 1 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostumisesta.

26 §

Rikosseuraamuslaitos kuulee tuomittua ennen kuin se päättää suostumisestaan 5, 9 a, 10 tai 17 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön. Kuulemiseen sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään asianosaisen kuulemisesta. Päätöksen tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Rikosseuraamuslaitoksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Rikosseuraamuslaitoksen päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

27 §

Pyynnön, joka tarkoittaa 8 tai 9 e §:n mukaista täytäntöönpanoa taikka 15 tai 22 §:ssä edellytettyä valvonnan järjestämistä Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, esittää Rikosseuraamuslaitos. Pyyntöön on liitettävä tuomitun antama lausunto tai todistus siitä, että tuomitulle on varattu tilaisuus lausua asiasta. Pyynnön, joka tarkoittaa 4 §:n mukaista täytäntöönpanoa, esittää oikeusrekisterikeskus.

Jos pyyntö koskee sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa, Rikosseuraamuslaitoksen on määrättävä muuntorangaistuksen pituus ja vanhenemisaika.

28 §

Jos Rikosseuraamuslaitos on suostunut pyyntöön, jota 1, 5, 9 a, 10 tai 17 §:ssä tarkoitetaan, tai jos ehdollinen rangaistus tai ehdonalainen vapaus 13 tai 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla määrätään menetetyksi, Suomessa ei saa nostaa syytettä siitä rikoksesta, jota toisessa Pohjoismaassa annettu tuomio koskee.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 51 ja 64 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain (1383/2007) 51 §:n 2 momentti ja 64 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 740/2011, seuraavasti:

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee Rikosseuraamuslaitos.

64 §

Vapaudenmenetysajan vähentäminen

Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanosta vastaava virkamies vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 54 ja 67 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 54 § ja 67 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 54 § laissa 189/2017 ja 67 §:n 2 momentti laissa 1385/2007, seuraavasti:

54 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 53 §:n 1 momentissa tarkoitetun syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 53 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen esityksestä.

67 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanosta vastaava virkamies vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain (1169/2011) 3 §, 5 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti laissa 39/2019 ja 19 §:n 1 momentti laissa 866/2020, seuraavasti:

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Rikosseuraamuslaitos päättää 2 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon ja suostumisesta toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön täytäntöönpanoon Suomessa. Jos pyyntö koskee muun vapaudenmenetyksen käsiteltävän toimenpiteen kuin vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtoa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämistä Suomesta toiseen jäsenvaltioon, toimivaltainen viranomainen on kuitenkin oikeusministeriö.

5 §

Väliaikainen säilöönotto

Täytäntöönpanon varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi puitepäättöksen 14 artiklassa tarkoitetussa tilanteessa ottaa tuomitun säilöön, jos tuomion antanut valtio sitä pyytää. Pyyntö voidaan tehdä suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Säilöön ottamisesta on viipymättä ilmoitettava sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiiriin kuuluvalla paikkakunnalla säilössä pitäminen tapahtuu, kyseisessä tuomiopiirissä toimivalle aluesyyttäjälle tai erikoissyyttäjälle sekä Rikosseuraamuslaitokselle.

Saatuaan ilmoituksen säilöön ottamisesta käräjäoikeuden on kiireellisesti otettava asia käsiteltäväkseen siinä järjestyksessä kuin vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään ja päätettävä, onko toimenpide pysytettävä voimassa. Päätöksestään käräjäoikeuden on heti ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Jos Rikosseuraamuslaitos katsoo, että seuraamuksen täytäntöönpanolle on olemassa este, sen on määrättävä säilöön otettu heti päästettäväksi vapaaksi. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi myös, jollei Rikosseuraamuslaitos ole vastaanottanut täytäntöönpanoa koskevaa pyyntöä ja siihen liitettäviä asiakirjoja 40 päivän kuluessa säilöön ottamisesta. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi viimeistään silloin, kun vapaudenmenetyksen yhteenlaskettu aika Suomessa ja tuomion antaneessa valtiossa vastaa aikaa, jonka tuomittu olisi ollut vapautensa menettäneenä, jos seuraamus olisi pantu täytäntöön tuomion antaneessa valtiossa.

10 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitos hyväksyy puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen, jos se on toimitettu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Rikosseuraamuslaitos voi hyväksyä myös muun kuin suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Rikosseuraamuslaitos huolehtii tarvittaessa todistuksen ja tuomion kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

19 §

Muutoksenhaku

Rikosseuraamuslaitoksen tai oikeusministeriön päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain (1170/2011) 3 ja 4 §, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 9 ja 11 §, 13 §:n 2 momentti sekä 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 1 momentti laissa 867/2020, seuraavasti:

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Rikosseuraamuslaitos päättää tuomion tai valvontapäätöksen tunnustamista ja valvontatoimen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen valvonnan täytäntöönpanoa koskevan pyynnön (*valvonnan siirtoa koskeva pyyntö*) lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon ja suostumisesta toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön täytäntöönpanoon Suomessa.

4 §

Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle

Valvonnan siirtoa koskeva pyyntö vastaanotetaan käsiteltäväksi ilman Rikosseuraamuslaitoksen suostumusta, jos valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla on pysyvä asuinpaikka Suomessa ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään Suomessa.

Jos valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, edellytyksenä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön vastaanottamiselle on Rikosseuraamuslaitoksen suostumus. Suostumus voidaan antaa, jos valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia edistäisi hänen mahdollisuuksiaan sopeutua yhteiskuntaan.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

6§

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano

Päätöksen valvontatoimenpiteen taikka vaihtoehtoisen seuraamuksen mukauttamisesta puitepäätöksen 9 artiklan mukaisesti tekee Rikosseuraamuslaitos. Jos kuitenkin toimenpiteestä vastaavassa kansallisessa tapauksessa päättäisi tuomioistuin, päätöksen tekee Helsingin käräjäoikeus. Vaatimuksen tekee syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen esityksestä. Tällöin mukauttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikosasian käsittelystä säädetään.

8§

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitos hyväksyy puitepäätöksen 6 artiklassa tarkoitetun todistuksen, jos se on toimitettu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Rikosseuraamuslaitos voi hyväksyä myös muun kuin suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Rikosseuraamuslaitos huolehtii tarvittaessa todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

9§

Edellytykset pyynnön lähettämiseksi

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä puitepäätöksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon päättää Rikosseuraamuslaitos. Edellytyksenä pyynnön lähettämiseksi on, että täytäntöönpanon siirto voisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistää hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan ja että hän on siirtämiseen suostunut.

11§

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitos huolehtii puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle.

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

13 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Valvontaan määrätylle tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää Rikosseuraamuslaitos. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuimien. Valvontaan määrätylle tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

14 §

Muutoksenhaku

Rikosseuraamuslaitoksen tekemästä päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2022 vp

Helsingissä 10.2.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Suldaan Said Ahmed vas
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto